

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 8

(жовтень – грудень 2007 р.)

Київ – 2007

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

P45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України

Реферативний огляд європейського права / За заг. ред.
P45 В.О. Зайчука. – Вип. 8. – К., 2007. – 92 с.

ISBN 966-7024-79-2

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики ЄС.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду подаються короткі анотації новоухвалених актів Ради Європи. У четвертому кварталі 2007 року увагу РЄ було зосереджено на питаннях міграції, співпраці з Європейським судом з прав людини та гендерної рівності. Крім того, ряд документів присвячено виборчому процесу, зокрема висвітленню питань голосування, проведення референдумів та виборчих кампаній.

У другому розділі розміщено короткі анотації директив, регламентів та рішень інституцій Європейського Союзу, зокрема тих, що стосуються укладення Угод між Європейським Співтовариством та Україною про реадмісію осіб та про спрощення процедури видачі віз, а також оцінювання та управління ризиками повеней, запровадження спільної організації сільськогосподарських ринків, вручення у державах-членах судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах, лікарських засобів сучасної терапії тощо. У зазначений період інституціями ухвалено ряд документів, що регулюють питання заснування нових органів, установ та інструментів, зокрема груп експертів з проблем торгівлі людьми, електронного інвойсування, а також Механізму Співтовариства з цивільного захисту.

Третій розділ збірника присвячено судовій практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За жовтень – грудень 2007 р. Європейський суд ухвалив 32 рішення за скаргами громадян України, які здебільшого стосувалися тривалого невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів.

Четвертий розділ огляду містить матеріали стосовно інституційних змін у діяльності ЄС, пов'язаних із підписанням Лісабонського договору, розробки Цивільного кодексу ЄС, пропозицій, спрямованих на боротьбу з тероризмом, а також нових повноважень Євроюсту тощо. У цьому розділі також подано тези виступу заступника Голови Європейської Комісії Ф. Фраттіні щодо бачення майбутньої європейської політики притулку.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ.....	10
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	12
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ	12
<i>Резолюція 1571 (2007) від 2 жовтня 2007 р. «Про обов'язок держав – членів Ради Європи співпрацювати з Європейським судом з прав людини» .....</i>	<i>12</i>
<i>Резолюція 1574 (2007) від 3 жовтня 2007 р. «ОЕСР та світова економіка у 2007 році» .....</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1586 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про відповідь Європи на гуманітарні катастрофи» .....</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1587 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про становище дітей, що проживають у постконфліктних районах Балкан» .....</i>	<i>15</i>
<i>Резолюція 1588 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про радіоактивні відходи і захист довкілля» .....</i>	<i>15</i>
<i>Резолюція 1589 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про співпрацю між Асамблеєю та Конференцією Міжнародних неурядових організацій» .....</i>	<i>16</i>
<i>Резолюція 1590 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про таємне голосування – Європейський кодекс проведення таємного голосування, що містить настанови для політиків, наглядачів та тих, хто голосує» .....</i>	<i>17</i>
<i>Резолюція 1591 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про дистанційне голосування» .....</i>	<i>18</i>
<i>Резолюція 1592 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про Кодекс позитивної практики проведення референдумів» .....</i>	<i>19</i>
<i>Резолюція 1594 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про принцип верховенства права» .....</i>	<i>19</i>
<i>Рекомендація 1807 (2007) від 1 жовтня 2007 р. «Програми легалізації для нелегальних мігрантів» .....</i>	<i>20</i>
<i>Рекомендація 1809 (2007) від 2 жовтня 2007 р. «Про обов'язок держав – членів Ради Європи співпрацювати з Європейським судом з прав людини» .....</i>	<i>20</i>
<i>Рекомендація 1813 (2007) від 3 жовтня 2007 р. «Щодо Європейської конвенції про популяризацію здорового образу життя в рамках боротьби з наркотиками» .....</i>	<i>21</i>

<i>Рекомендація 1816 (2007) від 3 жовтня 2007 р. «Про аналіз і перспективи діяльності Комісара Ради Європи з прав людини»</i>	22
<i>Рекомендація 1820 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про співпрацю між Асамблеєю та Конференцією Міжнародних неурядових організацій»</i>	23
<i>Рекомендація 1821 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про Кодекс позитивної практики проведення референдумів»</i>	23
ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ	24
<i>Рекомендація (2007)12 від 10 жовтня 2007 р. «Про розбудову спроможностей на місцевому та регіональному рівнях»</i>	24
<i>Рекомендація (2007)13 від 10 жовтня 2007 р. «Про тендерний підхід у процесі навчання»</i>	24
<i>Рекомендація (2007)14 від 10 жовтня 2007 р. «Про правовий статус неурядових організацій в Європі»</i>	25
<i>Рекомендація (2007)15 від 7 листопада 2007 р. «Про заходи щодо висвітлення виборчих кампаній у засобах масової інформації»</i>	26
<i>Рекомендація (2007)16 від 7 листопада 2007 р. «Про заходи щодо сприяння розвитку Інтернет як суспільної послуги»</i>	27
<i>Рекомендація (2007)17 від 21 листопада 2007 р. «Про стандарти та механізми тендерної рівності»</i>	27
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	29
<i>Директива 2007/46/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 5 вересня 2007 року про запровадження рамок для надання дозволів на моторні транспортні засоби та причепи до них, а також системи, компоненти та окремі технічні елементи, призначені для таких транспортних засобів (Рамкова Директива)</i>	29
<i>Рішення № 1149/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 вересня 2007 року, що засновує на 2007 – 2013 рр. Спеціальну програму «Цивільне судочинство» як частину Загальної програми «Основоположні права та юстиція»</i>	30
<i>Рішення № 1150/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 вересня 2007 року, що засновує на 2007 – 2013 рр. Спеціальну програму «Запобігання наркотикам та інформування» як частину Загальної програми «Основоположні права та юстиція»</i>	30
<i>Рішення Комісії від 17 жовтня 2007 року про створення Групи експертів з проблем торгівлі людьми (2007/675/ЄС)</i>	31

Регламент Ради (ЄС) № 1234/2007 від 22 жовтня 2007 року про запровадження спільної організації сільськогосподарських ринків та щодо окремих положень стосовно певної сільськогосподарської продукції (Єдиний Регламент СОР/СМО)	32
Директива 2007/59/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про атестацію машиністів потягів, які керують локомотивами та потягами у залізничній мережі Співтовариства	32
Директива 2007/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про оцінювання та управління ризиками повеней	33
Регламент (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про служби громадського пасажирського залізничного та дорожнього транспорту та скасування Регламентів Ради № 1191/69 та № 1107/70	33
Регламент (ЄС) № 1371/2007 Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про права та обов'язки пасажирів залізничного транспорту	34
Рішення № 1350/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про запровадження другої програми діяльності Співтовариства у сфері охорони здоров'я (2008 – 2013 рр.)	34
Регламент Комісії (ЄС) № 1265/2007 від 26 жовтня 2007 року, що встановлює вимоги щодо розмежування голосових каналів «повітря – земля» для єдиного європейського неба	35
Рішення Комісії від 31 жовтня 2007 року про створення Групи експертів з електронного інвойсування (e-інвойсування) (2007/717/ЄС)	35
Регламент Комісії (ЄС) № 1299/2007 від 6 листопада 2007 року про визнання груп виробників хмелю (кодифікована версія)	36
Регламент Комісії (ЄС) № 1315/2007 від 8 листопада 2007 року стосовно контролю безпеки управління повітряними перевезеннями та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2096/2005	36
Рішення Ради від 8 листопада 2007 року про запровадження Механізму Співтовариства з цивільного захисту (змінене) (2007/779/ЄС, Євратом)	37
Регламент (ЄС) № 1393/2007 Європейського Парламенту та Ради від 13 листопада 2007 року про вручення у державах-	

<i>членах судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах (вручення документів) та скасування Регламенту Ради (ЄС) № 1348/2000.....</i>	<i>38</i>
<i>Регламент (ЄС) № 1394/2007 Європейського Парламенту та Ради від 13 листопада 2007 року про лікарські засоби сучасної терапії та внесення змін до Директиви 2001/83/ЄС і Регламенту (ЄС) № 726/2004.....</i>	<i>38</i>
<i>Рішення Ради від 29 листопада 2007 року стосовно укладення Угоди між Європейським Співтовариством та Україною про реадмісію осіб (2007/839/ЄС).....</i>	<i>39</i>
<i>Рішення Ради від 29 листопада 2007 року стосовно укладення Угоди між Європейським Співтовариством та Україною про спрощення процедури видачі віз (2007/840/ЄС) .....</i>	<i>39</i>
<i>Регламент (ЄС) № 1445/2007 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2007 року про запровадження спільних правил для надання основної інформації щодо паритетів купівельної спроможності та їх обчислення й розповсюдження .....</i>	<i>40</i>
<i>Рішення № 1482/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2007 року про запровадження програми Співтовариства з покращання функціонування податкових систем на внутрішньому ринку (Фіскаліс 2013/Fiscalis 2013) та скасування Рішення № 2235/2002/ЄС .....</i>	<i>41</i>
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 1569/2007 від 21 грудня 2007 року про запровадження механізму встановлення еквівалентності стандартів бухгалтерського обліку, що використовуються емітентами цінних паперів із третіх країн, відповідно до Директив 2003/71/ЄС та 2004/109/ЄС Європейського Парламенту та Ради.....</i>	<i>41</i>
III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	42
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДЄРЄВ'ЯНКО ТА БЄЛЄЦЬКИЙ проти України» від 11 жовтня 2007 р. (заяви № 35765/05 та № 37847/05) .....</i>	<i>42</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БАЛАЦЬКИЙ проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 34786/03) .....</i>	<i>43</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БОРЩЄВСКАЯ проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 9962/05) .....</i>	<i>44</i>

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛІСНИЙ проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 4204/03)	45
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯКОВЄНКО проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 15825/06).....	46
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РУДИШ проти України» від 15 листопада 2007 р. (заява № 18957/03) ..	47
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФЄДОРЧУК проти України» від 15 листопада 2007 р. (заява № 20746/05).....	48
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧУЯН проти України» від 15 листопада 2007 р. (заява № 24131/03) ..	49
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЗАЙЧЕНКО проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 29875/02).....	50
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІСЕЛЬОВА проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 21047/02).....	52
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «„УКРАЇНА-ТЮМЕНЬ“ проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 22603/02).....	53
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЄЧА проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 5326/04) ..	54
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БЛІДЧЕНКО проти України» від 29 листопада 2007 р. (заява № 20339/03).....	55
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДЕРЕВЕНКО ТА ДОВГАЛЮК проти України» від 29 листопада 2007 р. (заяви № 9956/05 та № 13200/05).....	56
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАРІНЦЄВ ТА ІНШІ проти України» від 29 листопада 2007 р. (заяви № 22606/04, № 43060/04, № 43139/04, № 8453/05, № 24385/05, № 27307/05, № 27309/05, № 30198/05, № 36033/05, № 36479/05, № 45526/05 та № 45527/05)	57
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БАЛАНДІНА проти України» від 6 грудня 2007 р. (заява № 16092/05).....	59
Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ВОЛОВІК проти України» від 6 грудня 2007 р. (заява № 15123/03)	60

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОЗІНЄЦЬ проти України» від 6 грудня 2007 р. (заява № 75520/01).....</i>	<i>61</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КАЧАНОВ проти України» від 13 грудня 2007 р. (заява № 9062/04).....</i>	<i>62</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РОМАНОВА проти України» від 13 грудня 2007 р. (заява № 33089/02) .....</i>	<i>64</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАЙКОВИЧ проти України» від 20 грудня 2007 р. (заява № 38931/02) .....</i>	<i>66</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛЄБЄДЄВА проти України» від 20 грудня 2007 р. (заява № 18345/03) .....</i>	<i>67</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПТАШКО проти України» від 20 грудня 2007 р. (заява № 6974/04).....</i>	<i>68</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	69
<i>ЄС узгодив текст нового Лісабонського договору.....</i>	<i>69</i>
<i>Інформація щодо перших кандидатур на нові посади в керівництві ЄС .....</i>	<i>70</i>
<i>Лідери Німеччини, Франції та Великої Британії прийняли спільну декларацію щодо фінансової прозорості .....</i>	<i>72</i>
<i>Академічне видання стане основою для розробки Цивільного кодексу ЄС .....</i>	<i>73</i>
<i>Європейська Комісія прийняла документ щодо Євроюсту .....</i>	<i>76</i>
<i>Європейська Комісія прийняла новий пакет пропозицій, спрямованих на підвищення спроможності ЄС щодо захисту громадян від загрози тероризму .....</i>	<i>78</i>
<i>Виступ Франко Фраттіні, Комісара ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки «Майбутнє Європейської політики притулку». Слухання з питання майбутнього Спільної європейської системи притулку (Брюссель, 7 листопада 2007 р.) .....</i>	<i>81</i>
<i>Рішення Європейського Парламенту щодо позиції Франко Фраттіні, Комісара ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки у питанні депортації ромів з Італії.....</i>	<i>86</i>
<i>Європейська Комісія не задоволена затримкою у перенесенні європейських норм щодо процедур надання притулку .....</i>	<i>87</i>
<i>Пропозиція ЄС щодо «синьої картки» не отримала підтримки .....</i>	<i>89</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік на чолі з головою держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засновано згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення в переважній більшості випадків групи держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з атомної енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі та Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх називають узагальнено «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилось два Європейських Співтовариства.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з п'яти інституцій (разом із Радою, Комісією, Судом Європейських Співтовариств та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства. Є асамблеєю представників держав – членів ЄС та обирається прямим загальним голосуванням.

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

Конституція ЄС – документ, ухвалений у 2003 р. згідно з Договором про запровадження Конституції для Європи.

НАТО – Організація Північноатлантичного договору.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

РЄ – Рада Європи.

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

«Тройка» (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує у Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців.

ЮВС – Договором ЄС визначаються підвалини «архітектури» Європи, що тримається на «трьох стовпах»: Європейських Співтовариствах; спільній зовнішній та безпековій політиці (СЗБП); співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ (ЮВС) (Частина VI Договору ЄС). Метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 1571 (2007) від 2 жовтня 2007 р. «Про обов'язок держав – членів Ради Європи співпрацювати з Європейським судом з прав людини»

Resolution 1571 (2007) Council of Europe member states' duty to co-operate with the European Court of Human Rights

У цьому документі Парламентська асамблея наголошує на важливості ролі Європейського суду з прав людини у виконанні всіма державами – членами РЄ Європейської конвенції з прав людини.

Парламентська асамблея занепокоєна небажанням компетентних органів держав-членів у деяких випадках співпрацювати із Судом у розслідуванні обставин справи. Таке небажання відображається, зокрема, у ненаданні доступу до документів та нерозголошенні досьє справи.

З огляду на зазначені вище проблеми ПАРЄ закликає компетентні органи держав-членів вжити заходів з метою:

- зменшення тиску на заявників, захисників або членів їхніх сімей;
- надання заявникам можливості участі у програмах захисту свідків;
- попередження можливих злочинів проти заявників, захисників або членів їхніх сімей;
- допомоги Суду у встановленні обставин справи шляхом надання доступу до будь-яких документів, що стосуються справи;
- підписання та ратифікації Європейської угоди про осіб, що беруть участь у процесі Європейського суду з прав людини.

Резолюція 1574 (2007) від 3 жовтня 2007 р. «ОЕСР та світова економіка у 2007 році»

Resolution 1574 (2007) The OECD and the world economy in 2007

Розширена Парламентська асамблея у складі делегацій Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та держав – членів Ради Європи підбила підсумки цьогорічної діяльності ОЕСР, що вплинула на стан світової економіки.

Парламентська асамблея привітала рішення ОЕСР запросити Чилі, Естонію, Ізраїль, Російську Федерацію та Словенію до переговорів про членство в ОЕСР.

Представники ОЕСР наголосили, що для процвітання світової економіки вкрай необхідно продовжувати податкові реформи, а також що країни ОЕСР у співпраці з іншими ключовими гравцями працюватимуть над врегулюванням міжнародного інвестиційного середовища.

ПАРЄ, підкреслюючи роль ОЕСР як ключової інституції у боротьбі з корупцією, наголосила на необхідності підписання та виконання антикорупційних стандартів, запроваджених документами ОЕСР, а також Конвенції ООН проти корупції.

Резолюція 1586 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про відповідь Європи на гуманітарні катастрофи»

Resolution 1586 (2007) Europe's response to humanitarian disasters

У зв'язку із зростанням кількості гуманітарних катастроф, разом із збільшенням їх масштабів і глибини, а також тим фактом, що вони здебільшого вражають ті регіони світу, які найменш здатні справлятися з ними, постає питання спроможності міжнародних структур допомоги діяти швидко та ефективно в уражених гуманітарними катастрофами регіонах. Крім того, гуманітарне становище людей, які потерпають від воєнних конфліктів, далі погіршується.

Наголошується, що проблема, яка зараз стоїть перед Європою стосовно покращення майбутньої міжнародної схеми координації гуманітарної допомоги, є політичною. На сьогодні немає політичної угоди між країнами – членами РЄ щодо ефективної організації гуманітарної допомоги і захисту мирного населення.

Коли питання спільної координації буде вирішене, постане проблема визначення профільних національних міністерств, які будуть відігравати вирішальну роль у розподілі гуманітарної допомоги.

Парламентська асамблея, беручи до уваги вищезазначене, закликає держави-члени:

- призначити відповідні національні структури для координування своїх дій з метою уникнення ситуації непогодженості та прийняття конфліктних рішень тощо;
- зобов'язати такі національні структури регулярно звітувати Міністерству закордонних справ і Комітету Парламенту з міжнародних відносин;
- надати національним структурам та Міністерству закордонних справ однакові повноваження стосовно прийняття рішень щодо міжнародних закликів про надання допомоги;
- надавати поетапну підтримку Управлінню з координації гуманітарних справ ООН у виконанні його основної функції в рятувальних операціях;
- створити постійну базу даних наявних запасів і активів, які можна було б використати під час здійснення міжнародних операцій з надання гуманітарної допомоги;
- розробити європейську угоду щодо можливості залучення збройних сил для надання гуманітарної допомоги;
- забезпечувати прозорість та підзвітність програм гуманітарної допомоги;
- гарантувати доступність коштів для забезпечення механізму захисту населення поза межами Європи без шкоди для існуючої системи фінансової гуманітарної допомоги;
- забезпечувати кошти для гуманітарної допомоги; посилити підтримку Міжнародному Комітету Червоного Хреста у його незалежній діяльності у сфері гуманітарної допомоги;
- підвищувати середньо- та довгострокову ефективність ресурсів шляхом резервування гуманітарних донорських внесків для запобігання гуманітарним катастрофам.

Резолюція 1587 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про становище дітей, що проживають у постконфліктних районах Балкан»

Resolution 1587 (2007) Situation of children living in post-conflicts zones in the Balkans

Парламентська асамблея РЄ вважає, що становище дітей, які проживають у постконфліктних районах Балкан, слід розглядати у контексті прав дітей на виживання та розвиток, враховуючи найкращі інтереси дитини та принцип недискримінації.

Відтак Рада Європи закликає відповідні країни:

- включити освіту про мир, толерантність та мирне розв'язання конфліктів до навчальних програм початкової та середньої школи, а також організувати навчання вчителів з цієї тематики;
- забезпечити для всіх дітей безоплатну дошкільну та шкільну освіту;
- забезпечити доступ дітей, які належать до національних меншин, та переміщених дітей до системи освіти та отримання спеціальної допомоги, а також заборонити практику автоматичного їх направлення до так званих спеціалізованих класів;
- заборонити функціонування шкіл на етнічній основі;
- забезпечити навчання вчителів стосовно прав дитини.

Резолюція 1588 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про радіоактивні відходи і захист довкілля»

Resolution 1588 (2007) Radioactive waste and protection of the environment

У Резолюції Асамблеї наголошується на важливості питань, пов'язаних із радіоактивними відходами, що утворюються у процесі виробництва ядерної енергії і є дуже небезпечними для здоров'я нинішнього та прийдешніх поколінь, а також для довкілля. Підкреслюється необхідність безпечного застосування ядерної енергії, використання так званої «чистої» енергії, яка не завдавала б шкоди довкіллю. Водночас відзначається велика користь ядерної енергії, що надала поштовх Європі в її розвитку. В цьому контексті Асамблея посилається на ряд своїх попередніх документів, зокрема

Резолюцію 1435 (2005), Резолюцію 1531 (2007), Рекомендацію 1779 (2007).

Асамблея звертає увагу на необхідність дотримання вимог Об'єднаної Конвенції Міжнародного агентства з атомної енергії про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами, що набрала чинності у 2001 р., та виконання її положень, зокрема, вжиття заходів, які б гарантували безпеку для населення на всіх стадіях використання ядерної енергії, сприяли зменшенню радіологічних, радіоактивних та інших ризиків у процесі її виробництва.

Звертаючись до Комітету міністрів, Асамблея пропонує використати найкращий досвід держав Ради Європи, зокрема Швеції та Фінляндії, у створенні безпечних умов у процесі будівництва сховищ для відходів. Пропонується також вжити роз'яснювальних заходів для держав, які ще не ратифікували Об'єднану Конвенцію Міжнародного агентства з атомної енергії.

З огляду на це Асамблея закликає Європейський Союз спільно з Міжнародним агентством з атомної енергії розробити загальні принципи і стандарти щодо поводження з радіоактивними відходами та будівництва сховищ для ядерних відходів у державах-членах, які потенційно могли б поширитися на весь пан'європейський простір.

Резолюція 1589 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про співпрацю між Асамблеєю та Конференцією Міжнародних неурядових організацій»

Resolution 1589 (2007) Co-operation between the Assembly and the Conference of INGOs

Парламентська асамблея підтверджує свою постійну підтримку міжнародним неурядовим організаціям (INGO/МНУО), визначаючи їх ключовими гравцями сучасних міжнародних відносин. Особливу увагу приділено міжнародним неурядовим організаціям, що відіграють дедалі більшу роль у становленні демократії, а також у прийнятті рішень у політичних процесах, розвитку плюралізму.

Починаючи з 1949 р. Асамблея співпрацювала з неурядовими організаціями (НУО) у багатьох напрямках, зокрема щодо

європейської інтеграції, утвердженні та захисті прав людини та основоположних свобод тощо.

Асамблея вітає План дій, прийнятий на Європейському саміті у Варшаві 16 – 17 травня 2007 р., в якому передбачено «активізацію участі НУО в діяльності Ради Європи як невід’ємного елемента громадянського суспільства...»

Саме тому Асамблея зацікавлена у тіснішій співпраці з Конференцією МНУО і запрошує її зокрема до участі у роботі Європейської комісії за демократію через право (Венеціанська комісія), а також до співпраці з Конгресом місцевих та регіональних влад.

Резолюція 1590 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про таємне голосування – Європейський кодекс проведення таємного голосування, що містить настанови для політиків, наглядачів та тих, хто голосує»

Resolution 1590 (2007) Secret ballot – European code of conduct on secret balloting, including guidelines for politicians, observers and voters

Цим документом ПАРЄ наголошує, що вільне та чесне голосування є одним з основних принципів демократії та верховенства права і що саме таємне голосування є невід’ємним атрибутом усіх демократичних процесів, оскільки воно захищає тих, хто голосує, незалежно від їх статусу, походження, національності тощо, від можливості безпосереднього впливу на їх рішення, а також захищає свободу їх думки, політичних та інших переконань.

Підкреслюється, що зважаючи на всі національні традиції голосування, так само як і на всі порушення, які трапляються під час їх здійснення, слід запровадити Кодекс належного проведення таємного голосування, який міститиме правила для політиків, наглядачів та виборців.

Зокрема, ПАРЄ закликає держави-члени:

- гарантувати таємницю голосування всім громадянам без обмежень за будь-якими ознаками;
- забезпечити максимальну таємність та анонімність під час електронного голосування;

- запровадити суворі покарання за порушення таємності голосування;
- запровадити законодавчі реформи щодо виборчого законодавства та таємного голосування зокрема;
- дозволяти здійснення нагляду за ходом виборів іноземним наглядачам та роз'яснювати статус таких наглядачів;
- сприяти інформаційно-освітній діяльності щодо демократичних принципів в цілому і таємного голосування зокрема;
- налагоджувати співпрацю з неурядовими організаціями, що підтримують демократичні процеси.

Резолюція 1591 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про дистанційне голосування»

Resolution 1591 (2007) Distance voting

У цьому документі ПАРЄ наголошує, що народне волевиявлення шляхом голосування є надзвичайно важливим елементом будь-якого демократичного процесу, оскільки саме таким чином населення може визначити своє політичне майбутнє, легітимізувати діяльність державних установ, підтвердити демократичний вибір заради стабільності і безпеки, створюючи клімат довіри між обраними представниками і громадянами.

При цьому зазначається, що процес голосування може бути пов'язаний із певними зловживаннями або злочинами і тому слід докладати зусиль до забезпечення прозорості і коректності цього процесу, особливо за умов дистанційного голосування.

ПАРЄ вважає, що оскільки дистанційне голосування має розвиватися та поширюватися, державам – членам Ради Європи слід всебічно вивчити цей метод, що сприятиме забезпеченню доступу громадян, особливо представників найбільш вразливих груп населення, до нових комунікаційних можливостей у процесі голосування. Слід також розробити систему правових та організаційно-інституційних заходів щодо здійснення такого голосування та запобігання зловживанням у цій сфері.

Резолюція 1592 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про Кодекс позитивної практики проведення референдумів»

Resolution 1592 (2007) Code of Good Practice on Referendums

Цією резолюцією ПАРЕ узагальнює ставлення до референдумів як інструмента прямої демократії, що є європейським електоральним надбанням. Зазначається, що результати проведення референдумів стосовно прийняття Конституції Європейського Союзу, а також створення нової суверенної держави – Республіки Чорногорія засвідчили значну політичну вагу цього засобу волевиявлення громадян, який забезпечує їх безпосередню участь у процесі прийняття політичних рішень.

У зв'язку із цим Асамблея, зважаючи на свої наполегливі пропозиції щодо необхідності окреслення чітких та ґрунтовних настанов стосовно проведення референдумів у державах – членах Ради Європи, схвалює факт прийняття Європейською комісією за демократію через право (Венеціанською комісією) Кодексу позитивної практики проведення референдумів, який доповнює попередні настанови цієї Комісії щодо конституційних референдумів національного рівня та референдумів і народних ініціатив на місцевому рівні.

Зважаючи на значущість цього документа у справі підтримки демократії та верховенства права, ПАРЕ пропонує парламентам держав-членів докласти зусиль щодо імплементації його положень у національне законодавство та практику.

Резолюція 1594 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про принцип верховенства права»

Resolution 1594 (2007) The principle of the Rule of Law

Цим документом Парламентська асамблея засвідчує свою відданість принципу верховенства права як такому, що разом із демократією та правами людини є загальновизнаною цінністю та має вагоме значення для Ради Європи в цілому і прецедентного права Європейського Суду з прав людини зокрема.

Акцентується увага на тому, що інші міжнародні організації – Європейський Союз та Організація з безпеки та співробітництва в

Європі – у своїй діяльності також апелюють до принципу верховенства права та застосовують його у судовій практиці.

При цьому наголошується на існуванні різниці у розумінні, термінологічному трактуванні та перекладі цього поняття як у Раді Європи, так і в її державах-членах. Зазначається, що варіант його трактування як «верховенство закону» не є адекватним.

Отже, Асамблея пропонує державам – членам РЄ уніфікувати підходи до трактування та застосування цього поняття, використовуючи англо- та франкомовні відповідники, а також закликає Європейську комісію за демократію через право (Венеціанську комісію) долучитися до цього процесу.

Рекомендація 1807 (2007) від 1 жовтня 2007 р. «Програми легалізації для нелегальних мігрантів»

Recommendation 1807 (2007) Regularisation programmes for irregular migrants

Цим документом Парламентська асамблея привертає увагу до питань, пов'язаних з державно-правовим захистом прав нелегальних мігрантів шляхом реалізації програм з легалізації. Зазначається, що протягом 25-ти років у країнах Європейського Союзу завдяки цим можливостям оселилося 4 млн. осіб.

Асамблея вважає, що Комітет міністрів має негайно організувати вивчення позитивного і негативного досвіду та результатів таких програм, а також розробити рекомендацію державам – членам Ради Європи щодо належної організації діяльності щодо легалізації статусу нелегальних мігрантів.

Рекомендація 1809 (2007) від 2 жовтня 2007 р. «Про обов'язок держав – членів Ради Європи співпрацювати з Європейським судом з прав людини»

Recommendation 1809 (2007) Council of Europe member states' duty to co-operate with the European Court of Human Rights

Цим документом ПАРЕ висловлює стурбованість фактами незаконного тиску на позивачів, що звертаються до Суду, їх адвокатів, членів сімей або неурядові організації, які їм допомагають, а також тим, що Комітет міністрів приділяє

недостатньо уваги налагодженню взаємодії між державами – членами Ради Європи та Європейським Судом з прав людини.

У зв'язку із цим Асамблея закликає Комітет міністрів прийняти рекомендацію щодо запобігання виникненню подібних проблем та їх розв'язання, а також контролю процесу її виконання.

Рекомендація 1813 (2007) від 3 жовтня 2007 р. «Щодо Європейської конвенції про популяризацію здорового образу життя в рамках боротьби з наркотиками»

Recommendation 1813 (2007) For a European convention on promoting public health policy in the fight against drugs

Парламентська асамблея посилається на свою Резолюцію 1576 (2007) щодо забезпечення контролю Європейської конвенції про популяризацію здорового образу життя в рамках боротьби з наркотиками і рекомендує Комітету міністрів:

- довести цю резолюцію до урядів держав-членів і запропонувати їм взяти її до уваги при розробці національних стратегій боротьби з наркотиками;
- запросити «Групу Помпиду»¹ та інших європейських партнерів до:
  - обміну між державами-членами кращим досвідом у проведенні суспільно-оздоровчих акцій у боротьбі з наркотиками;
  - налагодження діалогу щодо проблем, пов'язаних із уживанням наркотиків у контексті реалізації політики охорони здоров'я;
  - підтримання процесу формування бази порівняльних даних та розробки технологій ефективного реагування на проблему вживання наркотиків;
  - розробки та прийняття ряду нових конвенцій щодо боротьби з наркотиками, які б мали враховувати наукові та медичні досягнення і відповідали національним вимогам держав-членів.

---

¹ «Група Помпиду» (Pompidou Group) є міждисциплінарним органом співробітництва на рівні міністрів, утвореним для боротьби з наркоманією та незаконним обігом наркотичних засобів.

Рекомендація 1816 (2007) від 3 жовтня 2007 р. «Про аналіз і перспективи діяльності Комісара Ради Європи з прав людини»

Recommendation 1816 (2007) Council of Europe Commissioner for Human Rights – stocktaking and perspectives

Парламентська асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 1581 (2007) щодо аналізу і перспектив діяльності Комісара Ради Європи з прав людини, прийняла такі рекомендації для Комітету міністрів:

- забезпечити незалежність статусу Комісара з прав людини на всіх рівнях, приділяючи належну увагу організаційним питанням функціонування його Офісу, формуванню бюджету для виконання службових обов'язків та підбору працівників до його штату;
- надати Офісу Комісара необхідні фонди для здійснення його повноважень, зокрема щодо можливості оцінювати на постійній основі ситуацію з прав людини в усіх державах-членах і щодо виконання належним чином його майбутніх функцій перед Європейським судом з прав людини;
- здійснювати практичну діяльність щодо досягнення виконання мети, визначеної у її Декларації від 19 травня 2006 р., шляхом якнайшвидшої організації першої щорічної тристоронньої зустрічі представників Комітету міністрів, Парламентської асамблеї і Комісара для забезпечення тіснішої взаємодії у виконанні рішень Суду;
- підтримати національні інституції з прав людини, зокрема оперативно реагувати на пропозиції «Групи мудреців», щоб підготовлені рекомендації укладались з урахуванням компетенції національних омбудсманів та відповідних органів у сфері прав людини.

Рекомендація 1820 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про співпрацю між Асамблеєю та Конференцією Міжнародних неурядових організацій»

Recommendation 1820(2007) Co-operation between the Assembly and the Conference of INGOs

Парламентська асамблея, беручи до уваги свою відповідну Резолюцію 1589 (2007) щодо співпраці Асамблеї з міжнародними неурядовими організаціями, пропонує Комітету міністрів заохочувати держави – члени Ради Європи, які ще не ратифікували Європейську конвенцію щодо визнання правосуб'єктності міжнародних неурядових організацій, відкрити для підписання у 1986 р., до її ратифікації.

Комітетові міністрів пропонується також розробити проект рекомендацій для держав Ради Європи щодо юридичного статусу неурядових організацій у Європі.

Асамблея наголошує на необхідності гармонізації «Основних принципів правового статусу неурядових організацій у Європі», які були розроблені в липні 2002 р. групою експертів Ради Європи.

Рекомендація 1821 (2007) від 23 листопада 2007 р. «Про Кодекс позитивної практики проведення референдумів»

Recommendation 1821 (2007) Code of Good Practice on Referendums

Цим документом ПАРЄ схвалює ініціативу Європейської комісії за демократію через право (Венеціанської комісії) щодо розробки Кодексу позитивної практики проведення референдумів та підкреслює важливість цього документа у справі підтримки демократії та верховенства права.

Зважаючи на поширення практики проведення референдумів у європейських країнах та їх політичне значення, у т.ч. в окремих випадках транскордонне, ПАРЄ звертається до Комітету міністрів з пропозицією розробити рекомендацію, яка б сприяла впровадженню цього Кодексу у державах – членах Ради Європи.

ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ

Рекомендація (2007)12 від 10 жовтня 2007 р. «Про розбудову спроможностей на місцевому та регіональному рівнях»

Recommendation CM/Rec(2007)12 on capacity building at local and regional level

Ця рекомендація Комітету міністрів стосується розвитку положень Європейської хартії місцевого самоврядування про те, що «місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання і управління істотною часткою громадських справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення».

КМ рекомендує урядам держав-членів сприяти підвищенню спроможності органів місцевого самоврядування надавати високоякісні громадські послуги, залучати місцеве населення до процесів демократичного функціонування самоврядних органів.

Наголошується на важливості високого рівня професійної підготовки представників громади, обраних до органів місцевого самоврядування, міцного інституційного, організаційно-технічного та кадрового потенціалу цих органів. Зазначається необхідність вивчення та використання найбільш прогресивних методів практичної роботи, що апробовані та визнані Радою Європи, інноваційних підходів до вирішення питань, розширення міжнародних партнерських зв'язків для обміну досвідом та підвищення кваліфікації працівників органів місцевої влади.

Рекомендація (2007)13 від 10 жовтня 2007 р. «Про гендерний підхід у процесі навчання»

Recommendation CM/Rec(2007)13 on gender mainstreaming in education

Цей документ містить рекомендацію державам – членам Ради Європи дотримуватися гендерної рівності у шкільному навчальному процесі та адресований усім відповідним політичним інституціям, державним і приватним органам та установам, які уповноважені формувати та реалізувати освітню політику на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Зокрема, запропоновано розробити відповідні механізми щодо популяризації даної ідеї, її практичної реалізації, здійснення моніторингу та оцінки стану дотримання гендерної рівності в усіх аспектах шкільного життя, а саме, стосовно організаційної структури навчального закладу, складу персоналу, навчальних планів, підготовки та використання навчальних посібників і методичних матеріалів, методики шкільної та позашкільної роботи, результатів екзаменів, використання бюджетних коштів тощо.

Комітет міністрів нагадує державам – членам РЄ, що підготовка дівчат та жінок до рівноправної участі в усіх сферах життя громади, у тому числі процесі прийняття рішень, є життєво важливим для соціальної злагоди.

КМ вважає, що держави-члени мають переглянути національне законодавство та загальну практику діяльності в зазначеній сфері з урахуванням наданих рекомендацій, оскільки принцип рівності між чоловіками та жінками розглядається як основний принцип демократичного життя у суспільстві.

Рекомендація (2007)14 від 10 жовтня 2007 р. «Про правовий статус неурядових організацій в Європі»

Recommendation CM/Rec(2007)14 on the legal status of non-governmental organisations in Europe

Цією рекомендацією Комітет міністрів привертає увагу держав-членів до суттєвого внеску неурядових організацій (НУО) у процес розвитку і реалізації прав людини та демократії, зумовленого діяльністю з підвищення обізнаності суспільства, зусиллями щодо активізації публічного життя, забезпеченням прозорості та підзвітності органів державної влади, соціально-культурного добробуту демократичного суспільства.

Визнається, що діяльність неурядових організацій передбачає певні обов'язки та права, а отже зазначається, що держави – члени Ради Європи на законодавчому, політичному та практичному рівнях повинні дотримуватися мінімальних стандартів щодо: основних принципів та мети діяльності НУО; правил їх створення та набуття членства в них; питань управління їх діяльністю, фондами та майном; організації звітності НУО та забезпечення їх участі в процесі прийняття рішень на всіх рівнях.

Рекомендація (2007)15 від 7 листопада 2007 р. «Про заходи щодо висвітлення виборчих кампаній у засобах масової інформації»

Recommendation CM/Rec(2007)15 on measures concerning media coverage of election campaigns

Цим документом Комітет міністрів привертає увагу держав – членів Ради Європи до ролі засобів масової інформації у сучасному житті і особливо під час виборів, оскільки ЗМІ є джерелом надзвичайно важливої інформації, яка має бути чесною, неупередженою та збалансованою.

Наголошується на значущості запровадження професійними працівниками ЗМІ заходів щодо саморегуляції їх діяльності, зокрема кодексів поведінки у системі ЗМІ, які встановлюють стандарти позитивної практики щодо відповідального, точного та чесного висвітлення виборчих кампаній. При цьому підкреслюється необхідність поважати та дотримуватися основного принципу свободи вираження поглядів, закріпленого у ст. 10 Конвенції з прав людини.

Комітет міністрів рекомендує урядам держав – членів РЄ здійснити необхідні заходи з метою імплементації ряду принципів у національне конституційне право та практику, зокрема таких:

- невторчання державних органів;
- захист ЗМІ від нападів, залякування та інших видів незаконного тиску;
- незалежність від цензури;
- дотримання професійних та етичних стандартів;
- прозорість діяльності ЗМІ та їх доступність;
- право на надання відповіді або на інші адекватні заходи;
- сумлінне оприлюднення даних соціологічних опитувань;
- заборона друку передвиборчих агітаційних матеріалів за день до виборів тощо.

Окрему увагу приділено також спеціальним заходам щодо діяльності телебачення та радіо у ході передвиборчих кампаній.

Рекомендація (2007)16 від 7 листопада 2007 р. «Про заходи щодо сприяння розвитку Інтернет як суспільної послуги»

Recommendation CM/Rec(2007)16 on measures to promote the public service value of the Internet

Цією рекомендацією Комітет міністрів привертає увагу до важливості забезпечення права особи на користування Інтернет-послугами незалежно від місця її проживання та соціального статусу. КМ вважає, що ці послуги сприяють більш повноцінній реалізації цілого комплексу прав людини, зокрема – щоденно брати участь у суспільному житті та демократичних процесах, задоволенню споживчих потреб, здійсненню банківських операцій, обміну інформацією, вираженню власних поглядів тощо.

У зв'язку із цим КМ рекомендує державам – членам Ради Європи на державному рівні вирішити питання щодо розподілу повноважень між головними надавачами цих послуг, у тому числі тих, хто працюють у державному та приватному секторах, а також тих, хто представляють громадянське суспільство, з метою забезпечення доступності, безперервності, надійності та безпечності Інтернет-послуг.

Також Комітет міністрів закликає держави-члени зміцнювати міжнародне право в цій сфері шляхом підписання та ратифікації конвенцій Ради Європи про кіберзлочинність та про захист дітей від експлуатації та наруги сексуального характеру.

Рекомендація (2007)17 від 21 листопада 2007 р. «Про стандарти та механізми гендерної рівності»

Recommendation CM/Rec(2007)17 on gender equality standards and mechanisms

Цим документом Комітет міністрів підкреслює, що однією з головних цілей будь-якого демократичного суспільства має бути фактичне, а не тільки юридичним чином закріплене досягнення гендерної рівності, оскільки без участі жінок не може відбутися стійкий економічний розвиток.

Зазначено, що хоча принцип гендерної рівності у сучасному світі сприйнятий і підтриманий у багатьох державах запровадженням практичних заходів, усе ж існує значна прогалина між принципами як такими та їх практичною реалізацією.

Наголошується на необхідності не тільки встановлювати стандарти в цій сфері та забезпечувати їх імплементацію, а також здійснювати моніторинг та оцінку відповідної діяльності.

Рекомендація містить узагальнений перелік основних стандартів, спеціальних стандартів у певних сферах економічного, соціально-культурного, політичного життя, пропонує стратегії, механізми та інструменти досягнення гендерної рівності у державах – членах РЄ.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Директива 2007/46/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 5 вересня 2007 року про запровадження рамок для надання дозволів на моторні транспортні засоби та причепа до них, а також системи, компоненти та окремі технічні елементи, призначені для таких транспортних засобів (Рамкова Директива)

Directive 2007/46/EC of the European Parliament and of the Council of 5 September 2007 establishing a framework for the approval of motor vehicles and their trailers, and of systems, components and separate technical units intended for such vehicles (Framework Directive)

Ця Директива запроваджує гармонізовані рамки, що містять адміністративні положення та загальні технічні вимоги щодо надання дозволів для всіх нових транспортних засобів, спроектованих або вироблених для використання на дорогах, а також систем, компонентів та окремих технічних елементів, призначених для таких транспортних засобів, з метою спрощення їх реєстрації, продажу та введення в експлуатацію на території Співтовариства.

Директива також запроваджує положення щодо продажу та введення в експлуатацію частин або обладнання, призначених для транспортних засобів, на які видано дозвіл відповідно до цієї Директиви.

У Додатку IV до Директиви встановлено особливі технічні вимоги стосовно виробництва та експлуатації транспортних засобів.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення № 1149/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 вересня 2007 року, що засновує на 2007 – 2013 рр. Спеціальну програму «Цивільне судочинство» як частину Загальної програми «Основоположні права та юстиція»

Decision No 1149/2007/EC of the European Parliament and of the Council of 25 September 2007 establishing for the period 2007-2013 the Specific Programme 'Civil Justice' as part of the General Programme 'Fundamental Rights and Justice'

Цим Рішенням започатковується Спеціальна програма «Цивільне судочинство» на 2007 – 2013 рр. в рамках Загальної програми «Основоположні права та юстиція» для прогресивного розвитку простору свободи, безпеки та правосуддя. Діяльність Програми має сприяти організаціям, що підтримують та полегшують судову співпрацю у цивільних справах, а також спеціальним проектам у цій сфері.

Метою Програми є сприяння судовій співпраці, усунення перешкод на шляху належного функціонування транскордонних розглядів цивільних справ у державах-членах, надання фізичним та юридичним особам можливості відстоювати свої права у межах ЄС, зокрема полегшуючи доступ до правосуддя, а також покращання контактів та обміну інформацією між юридичними, судовими та адміністративними органами.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та має застосовуватися з 1 січня 2007 р.

Рішення № 1150/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 вересня 2007 року, що засновує на 2007 – 2013 рр. Спеціальну програму «Запобігання наркотикам та інформування» як частину Загальної програми «Основоположні права та юстиція»

Decision No 1150/2007/EC of the European Parliament and of the Council of 25 September 2007 establishing for the period 2007-2013 the Specific Programme 'Drug prevention and information' as part of the General Programme 'Fundamental Rights and Justice'

Цим Рішенням засновується Спеціальна програма «Запобігання наркотикам та інформування» на 2007 – 2013 рр. у рамках Загальної програми «Основоположні права та юстиція» для забезпечення високого рівня охорони здоров'я та зменшення шкоди, яку завдає здоров'ю наркозалежність.

Метою Програми є запобігання та зменшення споживання наркотиків, наркозалежності та шкоди, пов'язаної з уживанням наркотиків, сприяння поінформованості щодо шкоди, яку спричиняє їх вживання, а також підтримка впровадження Стратегії ЄС щодо наркотиків.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та має застосовуватися з 1 січня 2007 р.

Рішення Комісії від 17 жовтня 2007 року про створення Групи експертів з проблем торгівлі людьми (2007/675/ЄС)

Commission Decision of 17 October 2007 setting up the Group of Experts on Trafficking in Human Beings (2007/675/EC)

Цим Рішенням створюється Група експертів з проблем торгівлі людьми. Група складається з 21 члена, що являє баланс представників державних органів держав – членів ЄС, неприбуткових організацій Європейського Союзу та Європолу. Членами групи також можуть бути експерти з навчально-наукового сектора та консультанти, що спеціалізуються на неприбутковому секторі.

Завданнями Групи є започаткування співпраці з державами-членами та іншими сторонами стосовно питань, пов'язаних з торгівлею людьми, допомога Комісії шляхом надання висновків щодо питань, пов'язаних з торгівлею людьми, а також допомога у розвитку політики боротьби з торгівлею людьми на національному, європейському та міжнародному рівнях.

Рішення матиме чинність 3 роки.

Регламент Ради (ЄС) № 1234/2007 від 22 жовтня 2007 року про запровадження спільної організації сільськогосподарських ринків та щодо окремих положень стосовно певної сільськогосподарської продукції (Єдиний Регламент СОР/СМО)

Council Regulation (EC) No 1234/2007 of 22 October 2007 establishing a common organisation of agricultural markets and on specific provisions for certain agricultural products (Single CMO Regulation)

Функціонування та розвиток спільного ринку сільськогосподарської продукції має супроводжуватися запровадженням спільної політики у цій галузі, що включає, зокрема, спільну організацію сільськогосподарських ринків (СОР), яка запроваджується цим Регламентом. Цим документом уніфікуються понад 20 основних регламентів для окремих продуктів чи груп продуктів (зокрема таких, як злаки, рис, цукор, фрукти та овочі, вино, необроблений тютюн, сухий фураж, хміль, молоко та молочні продукти, м'ясо, яйця тощо) з метою спрощення регулювання сільськогосподарської політики в рамках ЄС, торгівлі з третіми країнами та правил конкуренції.

Цей Регламент набирає чинності на 7-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та має застосовуватися з 1 січня 2008 р.

Директива 2007/59/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про атестацію машиністів потягів, які керують локомотивами та потягами у залізничній мережі Співтовариства

Directive 2007/59/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the certification of train drivers operating locomotives and trains on the railway system in the Community

Ця Директива встановлює правила та процедури атестації машиністів потягів, які керують локомотивами та потягами у залізничній мережі Співтовариства, а також визначає завдання компетентних органів держав-членів, машиністів та інших зацікавлених сторін у цьому секторі, зокрема залізничних підприємств, керівників відповідної інфраструктури та центрів професійної підготовки.

Директива набирає чинності з наступного дня після її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Директива 2007/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про оцінювання та управління ризиками повеней

Directive 2007/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks

Ця Директива запроваджує правові рамки для оцінювання та управління ризиками повеней з метою зменшення несприятливих наслідків повеней для здоров'я людей, довкілля, культурної спадщини та економічної діяльності.

Згідно з Директивою до 2011 р. держави-члени повинні завершити попередню оцінку ризику повеней, що має включати таке: складання карт районів річкового басейну, опис попередніх повеней, які негативно вплинули на здоров'я людей, довкілля, культурну спадщину та економічну діяльність і вірогідність повторення яких є досить високою, а також їхній територіальний масштаб та негативні наслідки.

На основі реальної оцінки ризику повеней держави-члени мають скласти карти, на яких позначатимуться потенційно небезпечні щодо повеней райони та відповідно до яких складатимуться плани управління повенями.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про служби громадського пасажирського залізничного та дорожнього транспорту та скасування Регламентів Ради № 1191/69 та № 1107/70

Regulation (EC) No 1370/2007 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on public passenger transport services by rail and by road and repealing Council Regulations (EEC) Nos 1191/69 and 1107/70

Мета цього Регламенту полягає у визначенні згідно з нормами права Співтовариства напрямів діяльності компетентних органів влади в галузі громадського пасажирського транспорту з тим, щоб гарантувати надання громадських послуг загального інтересу, які

(окрім іншого) є численнішими, безпечнішими, високоякіснішими чи дешевшими, ніж ті, що їх могли б самотійно надавати учасники ринку. З цією метою Регламентом встановлюються умови, за яких компетентні органи влади компенсують операторам громадських послуг витрати, які ті понесли, та/або надають виняткові права в обмін на виконання зобов'язань щодо громадських послуг.

Регламент набирає чинності з 3 грудня 2009 р.

Регламент (ЄС) № 1371/2007 Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про права та обов'язки пасажирів залізничного транспорту

Regulation (EC) No 1371/2007 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on rail passengers' rights and obligations

Цим Регламентом встановлюються загальні правила для підприємств, що надають залізничні послуги, спрямовані на підвищення рівня захисту та ефективності надання цих послуг для пасажирів залізничного транспорту. Вони стосуються, зокрема, інформації, що її мають надавати залізничні перевізники, укладання договорів на перевезення, випуску квитків, відповідальності та страхових зобов'язань залізничних перевізників щодо пасажирів та їх багажу, захисту й допомоги інвалідам та особам з обмеженими фізичними можливостями, визначення й моніторингу стандартів якості послуг, управління ризиками для особистої безпеки пасажирів, а також подання скарг останніми.

Регламент набирає чинності через 24 місяці з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення № 1350/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про запровадження другої програми діяльності Співтовариства у сфері охорони здоров'я (2008 – 2013 рр.)

Decision No 1350/2007/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 establishing a second programme of Community action in the field of health (2008-13)

Рішення започатковує другу програму діяльності Співтовариства у сфері охорони здоров'я (2008 – 2013 рр.), яка має доповнювати, підтримувати та зміцнювати відповідні політики держав-членів та сприяти підвищенню з'єднаності та процвітання

Європейського Союзу шляхом підвищення загального рівня охорони здоров'я та безпеки населення.

Програма запроваджується на період 1 січня 2008 р. – 31 грудня 2013 р.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (ЄС) № 1265/2007 від 26 жовтня 2007 року, що встановлює вимоги щодо розмежування голосових каналів «повітря – земля» для єдиного європейського неба

Commission Regulation (EC) No 1265/2007 of 26 October 2007 laying down requirements on air-ground voice channel spacing for the single European sky

Регламент встановлює вимоги щодо координованого запровадження голосових комунікацій «повітря – земля» з розмежуванням каналів у 8,33 кГц.

Цей Регламент застосовується до голосових комунікаційних систем «повітря – земля» з розмежуванням каналів у 8,33 кГц у межах аеронавігаційної служби радіокомунікації у діапазоні частот 117,975 – 137 МГц, їх компонентів та відповідних процедур, а також до систем обробки даних польотів.

Держави-члени повинні забезпечити оснащення державних літаків транспортного типу радіообладнанням з розмежувальною здатністю у 8,33 кГц до 3 липня 2008 р., нетранспортного типу – до 31 грудня 2009 р.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 31 жовтня 2007 року про створення Групи експертів з електронного інвойсування (e-інвойсування) (2007/717/ЄС)

Commission Decision of 31 October 2007 setting up an Expert Group on electronic invoicing (e-Invoicing) (2007/717/EC)

Цим Рішенням створюється Група експертів з електронного інвойсування². Фактично група має провести підготовчу роботу для

---

² Електронне інвойсування (e-інвойсування) – виставлення рахунку-фактури за допомогою електронних засобів.

створення до кінця 2009 р. Європейської структури з е-інвойсування.

Її завданнями є визначення потреб бізнесу стосовно Європейської структури з е-інвойсування, а також елементів е-інвойсування, зокрема зв'язку між рахунком-фактурою та процесом закупівлі та оплати, питань щодо ПДВ, ідентифікації, потреб в архівуванні та зберіганні [даних], а також підтримки функціонування всіх цих елементів ключовими зацікавленими особами.

Рішення матиме чинність до 31 грудня 2009 р.

Регламент Комісії (ЄС) № 1299/2007 від 6 листопада 2007 року про визнання груп виробників хмелю (кодифікована версія)

Commission Regulation (EC) No 1299/2007 of 6 November 2007 on the recognition of producer groups for hops (Codified version)

Цей Регламент встановлює вимоги для визнання груп виробників хмелю.

Відповідно до Регламенту для визнання група має включати принаймні 7 виробників та мати площу принаймні у 60 га.

До заявки на визнання мають додаватися: статут, список осіб, що мають право діяти від імені групи, перелік видів діяльності та обґрунтування запиту на визнання.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Регламент Комісії (ЄС) № 1315/2007 від 8 листопада 2007 року стосовно контролю безпеки управління повітряними перевезеннями та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2096/2005

Commission Regulation (EC) No 1315/2007 of 8 November 2007 on safety oversight in air traffic management and amending Regulation (EC) No 2096/2005

Цим Регламентом запроваджується функція контролю безпеки, що стосується аеронавігаційних послуг, управління потоком повітряного руху та повітряним простором для загальних повітряних перевезень. Це має здійснюватися шляхом визначення і

прийняття належних обов'язкових положень Євроконтролю³. Виконання функції контролю безпеки покладається на спеціальні національні наглядові органи, які укладають між собою угоди щодо тісної співпраці та обміну будь-якою прийнятною інформацією для забезпечення контролю безпеки всіх організацій, що надають транскордонні авіаційні послуги.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Ради від 8 листопада 2007 року про запровадження Механізму Співтовариства з цивільного захисту (змінене) (2007/779/ЄС, Євратом)

Council Decision of 8 November 2007 establishing a Community Civil Protection Mechanism (recast) (2007/779/EC, Euratom)

Цим Рішенням запроваджується Механізм Співтовариства, спрямований на поглиблення співпраці між Співтовариством та державами-членами щодо втручання з метою сприяння цивільному захисту у разі виникнення значних аварійних ситуацій або неминучої їх загрози.

Новий Механізм має забезпечувати захист, насамперед людей, а також довкілля та майна, у тому числі культурної спадщини, у випадках природних та антропогенних катастроф, терористичних актів і технологічних, радіологічних або екологічних інцидентів (зокрема випадкове морське забруднення), що мають місце в межах або поза межами ЄС, враховуючи також спеціальні потреби ізольованих, віддалених та інших регіонів чи островів Співтовариства.

Механізм цивільного захисту відкритий для участі країн – кандидатів на вступ в ЄС.

---

³ Євроконтроль, або Європейська організація з безпеки аеронавігації (Eurocontrol – European Organisation for the Safety of Air Navigation) – цивільно-військова організація у складі 38 держав-членів, яка має своєю першочерговою метою розвиток єдиної пан'європейської системи управління повітряними перевезеннями.

Регламент (ЄС) № 1393/2007 Європейського Парламенту та Ради від 13 листопада 2007 року про вручення у державах-членах судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах (вручення документів) та скасування Регламенту Ради (ЄС) № 1348/2000

Regulation (EC) No 1393/2007 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007 on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters (service of documents), and repealing Council Regulation (EC) No 1348/2000

Цей Регламент спрямовано на спрощення процедури передачі та вручення документів між державами – членами ЄС. Регламент застосовується у цивільних та комерційних справах, коли судові чи позасудові документи мають бути передані з однієї держави-члена до іншої для їх вручення в останній. У Додатку до Регламенту визначаються стандарти та процедури передачі та вручення документів.

Дія Регламенту поширюється на всі держави-члени, за винятком Данії.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає у дію з 13 листопада 2008 р., за винятком статті 23, яка застосовуватиметься з 13 серпня 2008 р.

Регламент (ЄС) № 1394/2007 Європейського Парламенту та Ради від 13 листопада 2007 року про лікарські засоби сучасної терапії та внесення змін до Директиви 2001/83/ЄС і Регламенту (ЄС) № 726/2004

Regulation (EC) No 1394/2007 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007 on advanced therapy medicinal products and amending Directive 2001/83/EC and Regulation (EC) No 726/2004

Цей Регламент встановлює вимоги щодо надання дозволу, медичного нагляду та контролю за лікарськими засобами сучасної терапії. Згідно з Регламентом до лікарських засобів сучасної терапії належать лікарські засоби генної терапії, лікування соматичними клітинами та за допомогою тканинної інженерії.

Регламентом також встановлено процедуру допуску зазначених засобів на ринок.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовуватиметься з 30 грудня 2008 р.

Рішення Ради від 29 листопада 2007 року стосовно укладення Угоди між Європейським Співтовариством та Україною про реадмісію осіб (2007/839/ЄС)

Council Decision of 29 November 2007 concerning the conclusion of the Agreement between the European Community and Ukraine on readmission of persons (2007/839/EC)

Цим Рішенням Рада ухвалила Угоду між Європейським Співтовариством та Україною про реадмісію осіб. Угода передбачає порядок ідентифікації та повернення нелегальних мігрантів, а також спрощення їх транзитного проїзду. Положення Угоди про реадмісію стосовно громадян третіх країн та осіб без громадянства наберуть чинності через 2 роки по закінченні перехідного періоду, необхідного для проведення підготовчої роботи для її виконання, зокрема, створення в Україні відповідної інфраструктури.

Важливим для України елементом Угоди стала декларація, що міститься у Додатку 8, про надання Україні методичної та фінансової допомоги з боку ЄС у реалізації положень цієї Угоди.

Ірландія та Данія не брали участь в ухваленні цього Рішення та відмовилися визнати себе зобов'язаними щодо його виконання. Натомість Сполучене Королівство висловило своє бажання взяти участь в ухваленні та виконанні цього Рішення.

Угода набере чинності у перший день другого місяця після дати повідомлення сторонами про ратифікацію або схвалення цієї Угоди. Її підписано на безстроковий термін.

Рішення Ради від 29 листопада 2007 року стосовно укладення Угоди між Європейським Співтовариством та Україною про спрощення процедури видачі віз (2007/840/ЄС)

Council Decision of 29 November 2007 on the conclusion of the Agreement between the European Community and Ukraine on the facilitation of the issuance of visas (2007/840/EC)

Цим Рішенням Рада схвалила Угоду між Європейським Співтовариством та Україною про спрощення процедури видачі віз.

Передумовою підписання цієї угоди стало синхронне укладення Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб.

Метою Угоди є спрощення процедури видачі віз громадянам України, які перебуватимуть на території ЄС не більше 90 днів протягом 180-денного періоду.

В Угоді надається перелік документів, необхідних для обґрунтування в'їзду на територію ЄС, за окремими категоріями осіб відповідно до мети їх подорожі.

Угода також містить перелік категорій осіб, які мають право на отримання багаторазової візи для в'їзду на територію ЄС терміном дії на 1, 2 та 5 років.

У документі регламентуються вартість та тривалість процедури оформлення візи, передбачаються категорії громадян, які звільняються від сплати консульського збору, зокрема близькі родичі, члени офіційних делегацій, органів національної та регіональної влади, Парламенту, Конституційного Суду, Верховного Суду України, учні та студенти, люди з обмеженими фізичними можливостями та особи, які їх супроводжують, тощо.

Угода набере чинності у перший день другого місяця після дати повідомлення сторонами про її ратифікацію або схвалення. Її підписано на безстроковий термін.

Регламент (ЄС) № 1445/2007 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2007 року про запровадження спільних правил для надання основної інформації щодо паритетів купівельної спроможності та їх обчислення й розповсюдження

Regulation (EC) No 1445/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2007 establishing common rules for the provision of basic information on Purchasing Power Parities and for their calculation and dissemination

Мета цього Регламенту полягає у встановленні спільних правил для надання основної інформації (даних, необхідних для обчислення та забезпечення якості) стосовно паритетів купівельної спроможності (ПКС), а також їх безпосереднього обчислення та розповсюдження. Інформація має містити дані, зазначені у Додатку I до цього Регламенту.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення № 1482/2007/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2007 року про запровадження програми Співтовариства з покращання функціонування податкових систем на внутрішньому ринку (Фіскаліс 2013/Fiscalis 2013) та скасування Рішення № 2235/2002/ЄС

Decision No 1482/2007/EC of the European Parliament and of the Council of 11 December 2007 establishing a Community programme to improve the operation of taxation systems in the internal market (Fiscalis 2013) and repealing Decision No 2235/2002/EC

Цим Рішенням запроваджується багаторічна програма дій Співтовариства «Фіскаліс 2013», загальною метою якої є покращання належного функціонування податкових систем на внутрішньому ринку ЄС через активізацію співпраці між країнами-учасницями, їх адміністраціями та окремими посадовцями.

Програму запроваджено на період 1 січня 2008 р. – 31 грудня 2013 р.

Рішення набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та вступає в дію 1 січня 2008 р.

Регламент Комісії (ЄС) № 1569/2007 від 21 грудня 2007 року про запровадження механізму встановлення еквівалентності стандартів бухгалтерського обліку, що використовуються емітентами цінних паперів із третіх країн, відповідно до Директив 2003/71/ЄС та 2004/109/ЄС Європейського Парламенту та Ради

Commission Regulation (EC) No 1569/2007 of 21 December 2007 establishing a mechanism for the determination of equivalence of accounting standards applied by third country issuers of securities pursuant to Directives 2003/71/EC and 2004/109/EC of the European Parliament and of the Council

Цей Регламент встановлює умови, згідно з якими загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку будь-якої третьої країни можуть вважатися еквівалентними Міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ), а також запроваджує механізм встановлення такої еквівалентності.

Регламент набирає чинності на 3-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДЕРЕВ'ЯНКО ТА БЕЛЕЦЬКІЙ⁴ проти України» від 11 жовтня 2007 р. (заяви № 35765/05 та № 37847/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF DEREVYANKO AND BELETSKIY v. UKRAINE of 11 October 2007 (Applications nos. 35765/05 and 37847/05)

Заява про порушення положень протоколів до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявники у справі – Міхаїл Івановіч Дерев'янку та Леонтій Адамовіч Белецький – подали скаргу на колишніх роботодавців з вимогою виплатити їм допомогу з безробіття.

23 серпня 2002 р. Кіровський міський суд Донецької обл. постановив, щоб ДВАТ «Шахта «Світанок» ДП ДХК «Жовтеньвугілля» виплатило Л. Белецькому 25 тис. 579 грн допомоги з безробіття.

1 березня 2004 р. Центральний міський суд м. Горлівка постановив, щоб ДП «Донвуглереструктуризація» виплатило М. Дерев'янку 45 тис. 678 грн допомоги з безробіття.

Рішення не були виконані в повному обсязі, тому заявники звернулися до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення їхніх прав.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції та зобов'язав Україну виплатити протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного: Л. Белецькому – решту суми, що має бути йому сплачена згідно з рішенням від 23 серпня 2002 р., та 2 тис. 100 євро

---

⁴ Тут і далі всі імена, по батькові та прізвища заявників у справах транслітеровано відповідно до їх написання в оригіналах рішень англійською мовою.

компенсації за нематеріальний збиток; М. Дерев'яно – 1 тис. 300 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БАЛАЦЬКИЙ проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 34786/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BALATSKYY v. UKRAINE of 25 October 2007 (Application no. 34786/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявник – Володимир Васильович Балацький – порушив дві цивільні справи проти колишнього роботодавця – Блідчанської загальноосвітньої школи.

У позові від 24 листопада 2000 р. він стверджував, що його було незаконно переведено на іншу посаду, з нижчим рівнем заробітної плати, а у позові від 10 січня 2001 р. він вимагав поновлення на колишній посаді.

Розгляд справи В. Балацького в українських судах триває досі.

27 вересня 2003 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його права на справедливий судовий розгляд.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 640 євро компенсації за нематеріальний збиток та судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БОРЩЄВСКАЯ проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 9962/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BORSHCHEVSKAYA v. UKRAINE of 25 October 2007 (Application no. 9962/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

У 1992 р. заявниця – Светлана Семьоновна Борщевская – отримала українське громадянство, що було засвідчено печаткою в її паспорті громадянина СРСР, який у 1999 р. вона замінила на паспорт громадянина України.

На початку 90-х рр. С. Борщевская працювала у Російській Федерації, а у 1995 р. переїхала у будинок в м. Новомосковськ, який купила у 1987 р. У 1996 р., отримавши Акт про приватизацію прилеглої до її будинку земельної ділянки, вона виявила, що частину ділянки, на яку, за її думкою, вона мала право, було приватизовано її сусідкою – гр. Н. П.

10 лютого 1997 р. заявниця подала позов проти гр. Н. П., вимагаючи часткового скасування Акта про приватизацію нею земельної ділянки. У жовтні 1998 р. гр. Н. П. подала зустрічний позов, вимагаючи часткового скасування Акта про приватизацію заявницею земельної ділянки на тій підставі, що С. Борщевская не мала громадянства України до 1999 р., а отже не мала права на приватизацію земельної ділянки. Після ряду судових розглядів скарги не було задоволено.

4 січня та 14 листопада 2003 р. заявниця змінила свої скарги. За станом на червень 2006 р. позови заявниці все ще розглядалися в касаційній інстанції.

У ході судових розглядів у суді першої інстанції було проведено 33 слухання. Більшість з них відбувалися з інтервалом від кількох тижнів до п'яти місяців, а у двох випадках перерви між слуханнями перевищили шість та дев'ять місяців.

23 лютого 2005 р. заявниця подала скаргу до Європейського суду з прав людини на порушення її права на справедливий судовий розгляд у розумний строк.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень статей 6 (1) та 13 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. 820 євро компенсації за нематеріальний збиток та судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛІСНИЙ проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 4204/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LISNYI v. UKRAINE of 25 October 2007 (Application no. 4204/03)

Заява про порушення положень протоколів до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У 1981 р. заявника – Володимира Дмитровича Лісного – було звинувачено у спекуляції золотом та засуджено до позбавлення волі. У 1992 р. це звинувачення було знято як незаконне, а заявник почав судові провадження, вимагаючи різних видів компенсації за незаконне засудження та ув'язнення.

24 лютого 1998 р. Хустський районний суд Закарпатської обл. постановив, щоб Міністерство фінансів України виплатило заявникові 3 тис. 350 грн компенсації за втрачений прибуток за час затримання.

13 травня 1999 р. Хустський районний суд постановив, щоб відділ Державного казначейства в Хустському районі Закарпатської обл. виплатив заявнику 7 тис. 281 грн компенсації за золото, конфісковане у нього після винесення обвинувачення. Обидва рішення не були виконані.

Заявник зробив кілька невдалих спроб почати цивільне провадження проти різних державних органів, вимагаючи компенсації за затримку у виконанні рішень, ухвалених на його

користь, після чого звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його прав.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного суму, що має бути йому сплачена за рішеннями від 24 лютого 1998 р. та 13 травня 1999 р., а також 4 тис. 625 євро компенсації, що включає нематеріальний збиток, втрати, спричинені інфляцією та судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЯКОВЕНКО проти України» від 25 жовтня 2007 р. (заява № 15825/06)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YAKOVENKO v. UKRAINE of 25 October 2007 (Application no. 15825/06)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5 (3) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (3) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

У червні 2003 р. заявника – Олега Ніколаєвіча Яковенко – було затримано за скоєння квартирної крадіжки. У цей час заявник уже перебував на випробувальному терміні за вчинення такого самого злочину.

20 червня 2003 р. Балаклавський районний суд м. Севастополь засудив заявника до 10 років позбавлення волі. Заявник оскаржив це рішення, і в останній національній інстанції його вирок було зменшено до 3 років 6 місяців і одного дня ув'язнення.

26 квітня 2006 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на неналежні умови утримання та нелюдське ставлення до нього під час перебування в ізоляторі тимчасового тримання, відсутність медичної та безоплатної

юридичної допомоги. Він також стверджував, що загальний строк його затримання не був обґрунтованим або «розумним» і він не мав доступу до ефективних національних засобів судового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень статей 3 та 13 Конвенції, встановивши, що скарги за іншими статтями є неприйнятними, та зобов'язав Україну виплатити заявнику⁵ протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 434 євро компенсації за матеріальний збиток, 10 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 23 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РУДИШ проти України» від 15 листопада 2007 р. (заява № 18957/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF RUDYSH v. UKRAINE of 15 November 2007 (Application no. 18957/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

- ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;*
- ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;*
- ст. 17 «Заборона зловживання правами»;*
- ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.*

Обставини справи

У травні 1996 р. заявницю у справі – Марію Дмитрівну Рудиш – було звільнено з посади директора Дитячої дошкільної установи № 1 санаторного типу згідно з рішенням Стрийської ради народних депутатів Львівської обл. про її ліквідацію. У червні 1996 р. заявниця почала цивільне провадження проти відділу освіти виконавчого комітету Стрийської міської ради, вимагаючи поновлення на посаді та компенсації за незаконне звільнення. Крім того, заявниця також оскаржила рішення про ліквідацію зазначеної установи. Через численні випадки перенесення та скасування слухань з різних причин суд ухвалив рішення лише 12 жовтня

---

⁵ Заявник помер 8 травня 2007 р., і за згодою суду провадження у справі від його імені продовжила його мати.

2001 р., в якому відхилив скарги заявниці, зазначивши, що ліквідацію установи та звільнення М. Рудиш було проведено згідно з чинним законодавством.

12 листопада 2001 р. заявниця подала апеляцію, але Апеляційний суд Львівської обл. підтримав рішення суду від 12 жовтня 2001 р.

6 червня 2001 р. М. Рудиш звернулася до суду з вимогою про подання касаційної скарги, у чому 14 лютого 2003 р. Верховний Суд їй відмовив.

Зрештою, М. Рудиш звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на затягування розгляду її справи у національних судах, вимагаючи компенсації у розмірі понад 18 тис. євро за втрату прибутку та 20 тис. євро – нематеріальний збиток.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції щодо тривалого розгляду справи, відхиливши скарги за іншими статтями як неприйнятні, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 820 євро компенсації за нематеріальний збиток та судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ФЄДОРЧУК проти України» від 15 листопада 2007 р. (заява № 20746/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF FEDORCHUK v. UKRAINE of 15 November 2007 (Application no. 20746/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У 1995 р. заявниця у справі – Наталія Владіславовна Федорчук – підготувала нотаріально завірену довіреність на ім'я

гр. В. С. для надання йому права продати її квартиру. Проте оригінал цього документа залишився у заявниці, яка після цього поїхала в Росію, де працювала до 1997 р. Повернувшись, вона дізналася, що гр. В. С. продав її квартиру, підробивши її підпис на копії довіреності.

У квітні 1997 р. вона порушила проти гр. В. С. кримінальне провадження, звинувачуючи його у шахрайстві та фальсифікаціях, а 30 квітня 1997 р. розгляд справи було припинено через відсутність даних про місцезнаходження гр. В. С., якого оголосили в розшук. Заявниця також подала позови, вимагаючи компенсації, проти гр. Д. Д. та гр. Л. Ч., які після купівлі-продажу володіли її квартирою.

У ході розгляду справи суд першої інстанції призначав близько п'ятдесяти слухань; також мали місце численні випадки їх перенесення та нез'явлення сторін у справі. 19 листопада 2004 р. Верховний Суд України відхилив вимогу заявниці щодо касації.

Н. Федорчук звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на затягування розгляду її справи у національних судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень статей 6 (1) та 13 Конвенції, відхиливши скаргу за ст. 1 Протоколу 1 як неприйнятну, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 800 євро компенсації за нематеріальний збиток та судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧУЯН проти України» від 15 листопада 2007 р. (заява № 24131/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF CHUYAN v. UKRAINE of 15 November 2007 (Application no. 24131/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

У жовтні 1993 р. заявниця у справі – Чуян Ольга Ніколаєвна – порушила цивільне провадження у районному суді м. Одеса проти гр. Т. В., своєї сестри, вимагаючи поділу спільного будинку та прилеглої земельної ділянки. У грудні 2000 р. суд ухвалив рішення у справі, в якому відхилив позов заявниці на підставі неможливості поділити згадану власність таким чином, щоб задовольнити інтереси обох сторін; це рішення стало остаточним. Тоді гр. Т. В. подала зустрічний позов, пропонуючи свій варіант поділу будинку та землі.

5 грудня 2001 р. суд частково задовольнив вимоги обох сторін щодо поділу будинку та земельної ділянки. Гр. Т. В. подала апеляцію щодо повторного поділу будинку, а оскільки жодна зі сторін не оскаржила ухвалений судом поділ землі, рішення у цій частині стало остаточним.

Судові розгляди щодо поділу будинку тривають і досі, зокрема касаційна скарга заявниці проти рішення обласного суду нині перебуває на розгляді.

О. Чуян звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення її права на справедливий судовий розгляд у розумний строк, вимагаючи компенсації у розмірі 14 тис. євро за нематеріальний збиток та 3 тис. євро – за судові витрати.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень статей 6 (1) і 13 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. 400 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЗАЙЧЕНКО проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 29875/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ZAICHENKO v. UKRAINE of 22 November 2007 (Application no. 29875/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;
ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;
ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Проти заявника у справі – Владіміра Георгієвіча Зайченко – було порушено кримінальне провадження за підозрою в ухилянні від сплати податків, яке 22 вересня 1998 р. було припинено, оскільки заявника виправдали.

У грудні 1998 р. він порушив провадження у районному суді м. Дніпропетровськ, вимагаючи компенсації з державного бюджету за моральну шкоду, завдану йому внаслідок незаконних дій слідчих органів. 2 лютого 2000 р. зазначений суд присудив йому 3 тис. грн компенсації за нематеріальний збиток, але не визначив боржника. Це рішення стало остаточним і було передано для виконання у Державне казначейство України.

Після тривалого розгляду ряду протестів, поданих проти цього рішення, 16 травня 2001 р. Верховний Суд України ухвалив остаточне рішення, у якому визначив боржником відділ Державного казначейства у Жовтневому районі м. Дніпропетровськ. Рішення досі лишається невиконаним.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення національного суду, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) і 13 Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявникові протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного прострочений борг за рішенням від 2 лютого 2000 р. та 2 тис. 42 євро компенсації за нематеріальний збиток і судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КІСЕЛЬОВА проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 21047/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KISELYOVA v. UKRAINE of 22 November 2007 (Application no. 21047/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 12 «Право на шлюб»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 14 «Заборона дискримінації»;

ст. 5 «Рівноправність кожного з подружжя» Протоколу 7.

Обставини справи

31 березня 1997 р. суд м. Краснодар постановив, щоб державне об'єднання «Шахта Дуванная» як колишній роботодавець чоловіка заявниці – Валентини Миколаївни Кісельової – виплатило йому 27 тис. 699 грн компенсації за шкоду, завдану його здоров'ю внаслідок виробничої травми. У травні 1998 р. чоловік заявниці помер.

21 серпня 2000 р. заявниця порушила провадження у суді м. Краснодар проти зазначеної шахти, вимагаючи виплати компенсації, що належить її покійному чоловіку. 18 березня 2002 р. суд ухвалив рішення не на користь В. Кісельової, яке підтримав Апеляційний суд Луганської області.

2 серпня 2002 р. заявниця подала касаційну скаргу, яку Верховний Суд України відхилив 6 листопада 2006 р.

Заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення її права на справедливий судовий розгляд у розумний строк, а також на рівноправність кожного з подружжя.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, постановив, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, відхилив скарги за іншими статтями, а також зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох

місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «„УКРАЇНА-ТЮМЕНЬ“ проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 22603/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF UKRAINE-TYUMEN v. UKRAINE of 22 November 2007 (Application no. 22603/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявником у справі є спільне російсько-українське акціонерне підприємство «Україна-Тюмень» (далі – СП «Україна-Тюмень»), засноване у 1995 р. згідно з законодавством України шістьома товариствами (у т. ч. ДВАТ «Укрресурси»). Після заснування підприємство-заявник отримало право власності на адміністративну будівлю у Києві, яка стала головним офісом підприємства. У 1996 р. внаслідок внесення змін до його статуту кількість засновників СП «Україна-Тюмень» збільшилася до семи (включаючи ДВАТ «Укрресурси» та Фонд державного майна України (далі – Фонд), який мав право діяти від імені державного підприємства «Укрнафтопродукт»). Частка кожного із засновників становила 14,28 % акціонерного капіталу підприємства-заявника.

30 серпня 1996 р. ДП «Укрнафтопродукт» передало підприємству-заявнику як свою частку право власності на зазначену вище будівлю, яке належало йому згідно зі статутом. За статутом підприємства-заявника акціонери не мають окремих прав на користування об'єктами майна, переданими підприємству як частки у капіталі.

10 жовтня 1998 р. Київська міська державна адміністрація (далі – КМДА) порушила провадження проти Фонду, ДП «Укрнафтопродукт» та підприємства-заявника, вимагаючи повернення права власності на будівлю та стверджуючи, що це право було передано заявникові з перевищенням повноважень.

29 грудня 1998 р. суд скасував рішення про передачу від 30 серпня 1996 р. та зобов'язав ДП «Укрнафтопродукт» повернути будівлю КМДА. 24 січня 2001 р. Генеральний прокурор України, за клопотанням КМДА, подав протест проти цього рішення, вимагаючи перегляду справи. Розгляд у цій справі триває.

Згідно з новими змінами до статуту, внесеними 2 листопада 2001 р., органи української влади більше не є акціонерами підприємства-заявника.

СП «Україна-Тюмень» звернулося до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї; постановив відкласти ухвалення рішення щодо застосування ст. 41 Конвенції⁶, оскільки заявник вимагає компенсації за матеріальний збиток; закликав сторони подати протягом шести місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного письмові зауваження з цього питання та, зокрема, повідомити суд про досягнення будь-якої угоди, якщо така угода матиме місце.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЄЧА проти України» від 22 листопада 2007 р. (заява № 5326/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF CHECHA v. UKRAINE of 22 November 2007 (Application no. 5326/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

---

⁶ «Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

Обставини справи

29 січня 2003 р. Павлоградський суд постановив, щоб ДВАТ «Шахта імені Героїв Космосу» виплатило заявникові у справі – Павлу Петровичу Чечі – заборгованість з допомоги у зв'язку з професійним захворюванням у сумі 19 тис. 381 грн 50 коп., яку він отримав лише 27 грудня 2004 р. Затримку виплати було спричинено фактом відсутності коштів у товариства-боржника.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення національного суду, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає необхідності розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявникові протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БЛІДЧЕНКО проти України» від 29 листопада 2007 р. (заява № 20339/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BLIDCHENKO v. UKRAINE of 29 November 2007 (Application no. 20339/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

17 листопада 1997 р. заявника – Валентина Йосиповича Блідченка – було звільнено з посади начальника бюро Вінницького державного експериментального оптико-механічного заводу.

17 грудня 1997 р. він розпочав судове провадження у Ленінському районному суді м. Вінниця проти колишнього роботодавця, вимагаючи поновлення його на посаді та компенсації за незаконне звільнення.

Розгляд його справи тривав у судах різних інстанцій з 17 грудня 1997 р. до 28 листопада 2006 р., а скарги заявника так і не були задоволені.

10 червня 2003 р. В. Блідченко подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалий розгляд його справи у національних судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 3 тис. 200 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДЕРЕВЕНКО ТА ДОВГАЛЮК проти України» від 29 листопада 2007 р. (заяви № 9956/05 та № 13200/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF DEREVENKO AND DOVGALYUK v. UKRAINE of 29 November 2007 (Applications nos. 9956/05 and 13200/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

12 березня 2005 р. перший заявник – Віктор Леонтійович Деревенко – отримав рішення Таращанського районного суду Київської обл. проти ВАТ «Таращарайагропостач», яким останньому присуджується сплатити заявнику 2 тис. 424 грн 55 коп. заборгованості із заробітної плати.

19 березня 2001 р. другий заявник – Володимир Семенович Довгалюк – отримав рішення Олександрійського міського суду Кіровоградської обл. проти ВАТ АТП-13506, за яким останнє має виплатити заявнику 2 тис. 765 грн 02 коп. заборгованості із заробітної плати.

Строк виконання цих рішень затягнувся через запровадження мораторію на примусовий продаж державної власності. Повну суму

за зазначеними рішеннями суду було сплачено: 10 червня 2005 р. – першому заявнику і 12 серпня 2005 р. – другому.

Кожен із заявників подав скаргу до Європейського суду з прав людини. З огляду на однаковий характер порушень прав заявників Європейський суд вирішив об'єднати ці дві справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень статті 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає потреби перевіряти скаргу заявника щодо порушення ст. 13 Конвенції, та зобов'язав Україну виплатити упродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного: В. Деревенку – 650 євро, В. Довгалюку – 1 тис. 200 євро компенсації за нематеріальний збиток та судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПАРІНЦЄВ ТА ІНШІ проти України» від 29 листопада 2007 р. (заяви № 22606/04, № 43060/04, № 43139/04, № 8453/05, № 24385/05, № 27307/05, № 27309/05, № 30198/05, № 36033/05, № 36479/05, № 45526/05 та № 45527/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PARINTSEV AND OTHERS v. UKRAINE of 29 November 2007 (Applications nos. 22606/04, 43060/04, 43139/04, 8453/05, 24385/05, 27307/05, 27309/05, 30198/05, 36033/05, 36479/05, 45526/05 and 45527/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У різні дати кожен із заявників у справі – Александр Нікіфоровіч Парінцев, Віктор Петровіч Волохов, Ніколай Івановіч Буланкін, Віктор Дмитрієвіч Ігнатовіч, Ніколай Ніколаєвіч Черних, Іван Ніколаєвіч Герасімов, Віталій Данілович Ващенко, Василь Васильович Муніцин, ТОВ «Донбасіндустрія», ТОВ «Донбаспром-поставка», Владімір Арсеньєвіч Іщенко та Валентіна Васільєвна Швець – отримали одне або більше остаточних рішень суду, що

присуджували, щоб державні шахти (на яких працюють або з якими співпрацюють заявники) виплатили належні їм суми та почали виконання судових рішень.

Рішення на користь другого та третього заявників було виконано 24 грудня 2004 р. та 7 серпня 2006 р. Решта судових рішень лишаються повністю або частково невиконаними через відсутність на рахунку товариства-боржника необхідних коштів.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, встановивши, що немає потреби перевіряти скаргу стосовно порушення ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявникам упродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного суми, що залишилися несплаченими за рішеннями національного суду, а також таку компенсацію:

- А. Парінцеву – 2 тис. євро;
- В. Волохову – 1 тис. євро;
- Н. Буланкіну – 1 тис. 200 євро;
- В. Ігнатовічу – 2 тис. євро;
- Н. Черних – 2 тис. 500 євро;
- І. Герасімову – 2 тис. євро;
- В. Ващенко – 1 тис. 600 євро;
- В. Муніцину – 2 тис. 950 євро;
- ТОВ «Донбасіндустрія» – 2 тис. євро;
- ТОВ «Донбаспромпоставка» – 2 тис. євро;
- В. Іщенко – 1 тис. 800 євро;
- В. Швець – 2 тис. 100 євро.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БАЛАНДІНА проти України» від 6 грудня 2007 р. (заява № 16092/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BALANDINA v. UKRAINE of 6 December 2007 (Application no. 16092/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявницею у справі є Катерина Федорівна Баландіна, колишня працівниця Державного комунального ремонтно-будівельного підприємства з ремонту житлового фонду Фрунзенського району м. Харків. 5 травня 2000 р. Дзержинський районний суд м. Харків постановив, щоб зазначене підприємство виплатило заявниці 4 тис. 489 грн 02 коп. заборгованості із заробітної плати та інших виплат.

Але присуджену суму заявниця не отримала через ліквідацію підприємства-боржника та відсутність у нього необхідних для цього коштів. Рішення, ухвалене на її користь, досі лишається невиконаним.

Тому заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення національного суду, ухваленого на її користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає необхідності розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного борг за рішенням національного суду та 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ВОЛОВІК проти України» від 6 грудня 2007 р. (заява № 15123/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF VOLOVIK v. UKRAINE of 6 December 2007(Application no. 15123/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 17 «Заборона зловживання правами»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявником у справі є Юрій Тімофєєвіч Воловік, 1939 р. н., який мешкає в м. Запоріжжя. У 1993 р. його син, громадянин Російської Федерації, який проходив військову службу у Збройних Силах РФ, загинув внаслідок нещасного випадку. Російська страхова компанія виплатила дружині та сину загиблого, які мешкають у РФ, страхову премію згідно із законодавством РФ.

У 2001 р. заявник порушив провадження проти страхової компанії «Оранта», вимагаючи виплатити йому страхову премію та нематеріальний збиток, посилаючись на Угоду про порядок пенсійного забезпечення військовослужбовців та їхніх сімей та державного страхування військовослужбовців держав – учасниць СНД від 15 травня 1992 р., яка є чинною для України. Суд постановив, що таку виплату має здійснити Російська Федерація.

У 2002 р. заявник порушив провадження проти призовної дільниці Запорізької обл., вимагаючи відшкодування спеціальної пенсії як члену сім'ї військовослужбовця. 17 жовтня 2002 р. суд постановив, що заявник не має права на таку пенсію, оскільки його син був громадянином РФ та проходив службу в російській армії. Ю. Воловік оскаржив це рішення, та розгляд у його справі тривав до 2003 р., коли його чергову скаргу було визнано неприйнятною через ненадання вчасно всіх необхідних документів. Апеляцію він не подавав. До Європейського суду з прав людини заявник звернувся зі скаргю на порушення його прав за ст. 6 (1) та 17 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу 1 до неї.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши скарги за іншими статтями, та постановив, що встановлення самого факту порушення зазначеної статті є достатньою справедливою компенсацією за нематеріальну шкоду, завдану заявникові.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОЗІНЕЦЬ проти України» від 6 грудня 2007 р. (заява № 75520/01)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOZINETZ v. UKRAINE of 6 December 2007 (Application no. 75520/01)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

16 серпня 1996 р. Податкова міліція провела інспекцію одного з підрозділів товариства, директором якого є заявник – Валерій Юрьєвич Козінець, вилучила деякі документи та грошові активи товариства, а також наклала фінансові санкції.

28 квітня 1998 р. заявника було запрошено до Податкової міліції Державної податкової інспекції м. Харків для повернення йому вилучених документів.

Відповідно до свідчень заявника, працівники податкової інспекції заподіяли йому тілесних ушкоджень. Того самого дня він звернувся до відділу по боротьбі з корупцією Державної податкової інспекції в Харківській обл., і його було направлено на медичне обстеження, яке засвідчило тілесні ушкодження черевної порожнини. Проте, за свідченнями В. Козінця, йому також було нанесено удари по голові, що було підтверджено у висновку лікарні, в якій він перебував з 30 квітня до 23 травня 1998 р.

Заявник неодноразово звертався до прокуратури зі скаргою на дії працівників податкової інспекції. Однак йому було відмовлено у різних інстанціях у порушенні кримінального провадження.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення ст. 3 Конвенції у її процедурній частині, визнавши шістьма голосами проти одного, що не було порушення її матеріальної частини, відхиливши скарги за іншими статтями через необґрунтованість. Суд також встановив, що немає потреби перевіряти скаргу стосовно порушення ст. 13 Конвенції, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 237,88 євро – за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КАЧАНОВ проти України» від 13 грудня 2007 р. (заява № 9062/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KACHANOV v. UKRAINE of 13 December 2007 (Application no. 9062/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

20 жовтня 2000 р. Шахтарський міський суд Донецької обл. постановив, щоб Шахтарське міське госпрозрахункове управління комунального господарства, колишній роботодавець заявника – Ігоря Петровича Качанова – виплатило йому 4 тис. 815 грн 28 коп. заборгованості із заробітної плати та компенсації. Це рішення досі лишається невиконаним, оскільки підприємство-боржник збанкрутувало та було ліквідовано, не виплативши заявнику присуджену судом суму.

І. Качанов зробив кілька спроб отримати компенсацію від виконавчої служби за невиконання рішення суду, ухваленого на його користь, але безрезультатно. Тоді він звернувся з відповідною скаргою до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного борг за рішенням національного суду та 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОЛНООЧЕНКО ТА ІНШІ проти України» від 13 грудня 2007 р. (заяви № 12636/03, № 14118/03, № 33393/03 та № 36734/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOLNOOCHENKO AND OTHERS v. UKRAINE of 13 December 2007 (Applications nos. 12636/03, 14118/03, 33393/03 and 36734/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У 2001 – 2004 рр. Новокаховський міський суд Херсонської обл. у різний час виніс рішення на користь заявників – Ніни Васільєвни Колнооченко, Владіміра Кузьміча Шашкова, Валентіни Михайловни Ігнат'євої, Валентіна Петровича Стебліни і Ларіси Анатольєвни Дубосар – про виплату їм компенсацій ВАТ «Південелектромаш», працівниками якого вони були в різний час.

У березні 2006 р. Н. Колнооченко одержала всю належну їй суму, а В. Шашков – лише її частину. Інші рішення досі лишаються невиконаними.

Заявники звернулися до Європейського суду з прав людини зі скаргами на тривале невиконання рішень українських судів, винесених на їх користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявникам упродовж трьох місяців з дати набуття цим

Рішенням статусу офіційного суму, що залишилася невиконаною за рішеннями національних судів, а також таку компенсацію:

Н. Колнооченко – 900 євро компенсації за нематеріальний збиток та 50 євро за судові витрати;

В. Шашкову – 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 50 євро за судові витрати;

В. Ігнат'євій – 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток та 50 євро за судові витрати;

В. Стєбліні – 1 тис. 800 євро компенсації за нематеріальний збиток;

Л. Дубосар – 2 тис. 500 євро компенсації за нематеріальний збиток та 50 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РОМАНОВА проти України» від 13 грудня 2007 р. (заява № 33089/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ROMANOVA v. UKRAINE of 13 December 2007 (Application no. 33089/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

У 1996 р. Український державний морський технічний університет (УДМТУ) не продовжив контракт з приватним підприємством Н., що надавало УДМТУ технічні послуги, в результаті чого заявниця у справі – Татьяна Леонідовна Романова, працівниця підприємства Н., залишилася без роботи, тоді як більшість інших звільнених працівників були працевлаштовані УДМТУ. У травні 1996 р. заявниця подала позов до суду проти підприємства Н. та УДМТУ щодо незаконного звільнення. 26 липня 1996 р. сторони у справі досягли згоди із зазначеного питання.

У 2001 р. заявниця ініціювала поновлення розгляду у справі через виникнення нових обставин. Судовий розгляд тривав до 2002 р., коли Апеляційний суд Миколаївської обл. відхилив скаргу

заявниці. Тоді вона звернулася до Верховного Суду України із касаційною скаргою, але 19 лютого 2003 р. її було також відхилено.

До Європейського суду з прав людини заявниця звернулася зі скаргою на несправедливий судовий розгляд в її справі щодо звільнення.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції у частині, що стосується розгляду справи заявниці судом, який не був «незалежним і безстороннім ...», а також несправедливого розгляду в її справі у цілому, відхиливши скаргу за ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції. Суд також зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 500 євро компенсації за нематеріальний збиток та 65 євро компенсації за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТКАЧЕВ проти України» від 13 грудня 2007 р. (заява № 39458/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF TKACHEV v. UKRAINE of 13 December 2007 (Application no. 39458/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5 (1)(с) та (3) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) та (2) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 7 «Ніякого покарання без закону».

Обставини справи

7 грудня 1999 р. заявника – Кірілла Александровіча Ткачева – було заарештовано. 8 грудня 1999 р. Придніпровський районний суд м. Черкаси засудив його до десяти днів адміністративного арешту, починаючи з 7 грудня 1999 р.

9 грудня 1999 р. заявник зізнався в участі у вбивстві, і його негайно було взято під варту.

10 грудня 1999 р. прокуратура Черкаської обл. ініціювала кримінальне провадження проти заявника за фактом вбивства, яке

завершилося лише 25 грудня 2001 р., коли Апеляційний суд Черкаської обл. визнав заявника винним та засудив до довічного ув'язнення.

14 лютого 2001 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргами на порушення «розумного» терміну тримання під вартою та неналежне ставлення до нього під час тримання під вартою.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5(3) Конвенції, відхиливши скарги за іншими статтями через недостатню обґрунтованість, та зобов'язав Україну виплатити заявнику протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАЙКОВИЧ проти України» від 20 грудня 2007 р. (заява № 38931/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GAYKOVYCH v. UKRAINE of 20 December 2007 (Application no. 38931/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1;

ст. 3 «Відшкодування в разі судової помилки» Протоколу 7.

Обставини справи

10 вересня 1998 р. Ленінградський районний суд м. Київ розпочав кримінальне провадження проти заявниці – Нелли Антонівни Гайкович – за звинуваченням у клепті. 4 лютого 2000 р. зазначений суд визнав заявницю винною. 3 серпня 2000 р. Київський міський суд скасував рішення вищезазначеного суду та припинив кримінальне провадження.

У липні 2001 р. заявниця розпочала цивільне провадження проти відділення Державного казначейства у Святошинському районі м. Київ,

вимагаючи компенсації за моральну шкоду, завдану їй кримінальним провадженням.

16 січня 2002 р. Солом'янський районний суд м. Київ виніс рішення на користь заявниці, присудивши їй 3 тис. 360 грн компенсації. Рішення на користь заявниці було виконане в повному обсязі лише 21 січня 2004 р.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) і ст. 13 Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, відхиливши скаргу за ст. 3 Протоколу 7 через її необґрунтованість, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 500 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЛЕБЕДЕВА проти України» від 20 грудня 2007 р. (заява № 18345/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LEBEDEVA v. UKRAINE of 20 December 2007 (Application no. 18345/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя».

Обставини справи

10 січня 1997 р. заявниця у справі – Алла Степановна Лебедева – порушила провадження проти свого зятя, який після смерті її дочки не дозволяв їй бачитися з онучкою. Судовий розгляд у її справі тривав до 14 серпня 2002 р., коли Верховний Суд України ухвалив рішення не на її користь. Копію зазначеного рішення заявниця отримала лише 7 жовтня 2002 р.

До Європейського суду з прав людини вона звернулася зі скаргою на тривалий розгляд її справи у національних судах (ст. 6 Конвенції), а також порушення її права на сімейне життя (ст. 8).

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши скаргу за ст. 8, та зобов'язав Україну виплатити заявниці протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 200 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПТАШКО проти України» від 20 грудня 2007 р. (заява № 6974/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PTASHKO v. UKRAINE of 20 December 2007 (Application no. 6974/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

5 лютого 2002 р. заявник у справі – Віктор Миколайович Пташко, суддя Кіровоградського районного суду, пішов у відставку, а в листопаді 2002 р. звернувся до суду зі скаргою проти Міністерства фінансів і Міністерства юстиції України та Державного казначейства, вимагаючи виплати заборгованості із заробітної плати та довічної грошової допомоги суддям. 16 грудня 2002 р. суд постановив, щоб Міністерство фінансів та Державне казначейство виплатили заявнику суму у розмірі 8 тис. 459 грн 36 коп. Призначену суму В. Пташко отримав лише 5 листопада 2004 р.

До Європейського суду з прав людини він звернувся зі скаргою на тривале невиконання рішення національного суду, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї та зобов'язав Україну виплатити заявникові протягом трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 5 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

ЄС узгодив текст нового Лісабонського договору

EU agrees new «Lisbon Treaty» (Euobserver.com, 19.10.2007)

Європейський Союз узгодив попередній текст свого нового Лісабонського договору, який офіційно має бути підписаний 13 грудня у португальській столиці.

Після нетривалої дискусії, Прем'єр-міністр Португалії Жозе Сократеш оголосив, про завершення справи, назвавши цю подію «перемогою для Європи».

«Завдяки цій угоді ми зрушили з мертвої точки... ми зможемо стримувати світові виклики», – заявив Ж. Сократеш.

Голова Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу також визнав угоду «історичною» і такою, що надасть ЄС «здатність діяти».

Ухваленням цього рішення завершився тривалий шестирічний період спроб внутрішнього реформування ЄС. Розпочався цей процес від розробки Європейським Конвентом, очолюваний колишнім Президентом Франції Валері Жіскар д'Естеном, проекту Конституції ЄС у лютому 2002 р.

Проект втратив перспективу, коли у 2005 р. французькі та нідерландські виборці відхилили його, що мало результатом фази самоаналізу тривалістю два роки.

Досягненню згоди передували кілька годин сперечань на двох головних фронтах – з Польщею та Італією, які прагнуть посилити свій політичний авторитет серед 27 націй Союзу.

На вимогу Варшави у декларації договору буде виписано механізм блокування рішень, відомий як «Іоаннінське застереження». Однак декларацію буде зв'язано з більш жорстким у юридичному плані протоколом, за яким застереження може видозмінюватись лише за умови досягнення консенсусу всіх лідерів ЄС.

«Ми домоглися того, чого бажали», – заявив Президент Польщі Лех Качиньскі і додав, що цей компроміс означає неможливість усунення цього застереження без згоди його країни.

Іншою головною проблемою саміту було розподілення місць в Європейському Парламенті серед держав – членів ЄС після наступних виборів в ЄС у 2009 р. Італія вимагає такої самої кількості депутатів, як Франція та Велика Британія.

Передбачалося, що Італія матиме щонайбільше 72 депутати, Сполучене Королівство – 73 та Франція – 74.

За узгодженим договором Рим отримає на одного депутата Європарламенту більше. Однак через це, щоб не перевищити загальну кількість членів Європарламенту, що становить 750 депутатів, не буде мати права голосу Голова Парламенту.

Лідери також погодилися з написанням слова «euro» у болгарській версії юридичних документів та договору у формі «evro».

Новий договір офіційно буде підписаний усіма європейськими лідерами 13 грудня 2007 р. у Лісабоні з наступною ратифікацією у 2008 р., з тим, щоб він став чинним у середині 2009 р., до наступних європейських виборів.

Серед іншого, новий договір запроваджує посаду Президента ЄС, яку можна буде обіймати до п'яти років, надає більших повноважень голові зовнішньополітичного відомства та скасовує застосування національного вето при розгляді таких документів щодо таких сфер, як тероризм. Він також надає більше влади Європейському Парламенту.

Інформація щодо перших кандидатур на нові посади в керівництві ЄС

First names floated for top new EU jobs (Euobserver.com, 22.10.2007)

Ще не встигло висохнути чорнило поставлених під новим договором ЄС підписів, а вже з'явилися декілька можливих кандидатів на посаду першого Президента Європейського Союзу. Серед них – Тоні Блер, колишній Прем'єр-міністр Великої Британії.

«Він [Тоні Блер] – видатна особистість і найбільш про-європейський з усіх британців. Це варто було б врахувати», – заявив Президент Франції Ніколя Саркозі у п'ятницю (19 жовтня) у відповідь на прогнози щодо того, хто би міг обійняти цю високу

посаду після набрання чинності новим Лісабонським договором у 2009 р.

Аналогічну заяву зробив Прем'єр-міністр Великої Британії Гордон Браун, який зазначив, що Т. Блер – «чудова кандидатура для здійснення будь-якої міжнародної діяльності». Водночас він додав, що обговорення списку кандидатур до ратифікації договору було б «передчасним».

Хоча ця посада не передбачає повноважень виконавчої влади, очікується, що новим Головою Європейської Ради – органу, який представляє уряди країн ЄС, – стане політик найвищого рангу. Очікується також, що перший Президент визначить функціональні обов'язки майбутніх президентів.

Термін перебування на посаді – два з половиною роки. Посаду можна обіймати двічі. Отже, систему, коли ротація посади між державами-членами відбувається кожні шість місяців, буде змінено.

Однак, незважаючи на високий рейтинг Т. Блера, питання стосовно надання йому посади Президента ЄС може стати предметом жорсткої дискусії.

Критики продовжують згадувати його підтримку очолюваного США вторгнення в Ірак у 2003 р., що спричинило глибокий розкол у ЄС. Іншою проблемою є ставлення Т. Блера до Європейського проекту, через яке Лондон не бере участі у деяких ключових напрямках спільної політики.

Представник колишнього лідера Великої Британії заявив британським медіа, що Т. Блер, який є одним з чотирьох посланців на Близькому Сході, «зосереджувався на своїй нинішній місії».

Прем'єр-міністр Люксембургу Жан-Клод Юнкер, Прем'єр-міністр Данії Андерс Фог Расмуссен та колишній Президент Польщі Александр Квасневський також приміряються до цієї високої посади.

Тим часом Голова Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу, якого розглядають як претендента на другий термін (з 2009 р.), привітав перспективу посади постійного Президента ЄС, заявивши, що це надасть «більшої стабільності та послідовності».

«Це краще для Комісії, щоб Голова співпрацював з Президентом на постійній і добре відомій основі, ніж

встановлювати відносини кожні шість місяців», – зазначив Ж. Баррозу, попри свої нещодавні висловлювання стосовно того, що посада Президента ЄС перемістить владу від інституцій ЄС до держав-членів.

Ж. Баррозу також схвалив щойно створену посаду представника ЄС із закордонних справ, що поєднує дві теперішні – голови зовнішньополітичного відомства ЄС Хав'єра Солани та Комісара ЄС з питань зовнішніх зносин Беніти Ферреро-Вальднер.

«Значна частина нашої роботи у Комісії йде на донесення [її позиції] до Ради», – зауважив Ж. Баррозу щодо посади, з якою пов'язують сподівання на покращення іміджу ЄС на міжнародній арені та досягнення, нарешті, можливості «прямого телефонного зв'язку з Європою».

На відміну від посади Президента ЄС, призначення голови зовнішньополітичного відомства контролюватиметься Європейським Парламентом. Цей посадовець буде водночас і заступником Голови Європейської Комісії.

Лідери Німеччини, Франції та Великої Британії прийняли спільну декларацію щодо фінансової прозорості

Big three join forces on financial transparency (Euobserver.com, 22.10.2007)

Лідери Німеччини, Франції та Великої Британії закликали до більшої прозорості на фінансових ринках, висловивши занепокоєння тим, що безлад, спричинений кризою житлового будівництва в США, міг би зашкодити зростанню.

19 жовтня, під час завершення саміту ЄС Канцлер ФРН Ангела Меркель, Президент Франції Ніколя Саркозі та Прем'єр-міністр Великої Британії Гордон Браун прийняли спільну декларацію, в якій наголошується на необхідності більшої фінансової прозорості з метою уникнення повторення теперішнього хаосу на світових фінансових ринках.

Зокрема, трійка закликала до більшої відкритості та обміну інформацією між 27 державами ЄС з комплексу таких фінансових інструментів, як страхові фонди, та до більш ефективного управління кризами.

Крім того були висловлені сумніви щодо здатності європейських норм сприяти справедливій компенсації. Адже фінансові інституції та інвестори мають брати на себе відповідальність за управління ризиками, спираючись на відповідні національні норми.

«Головну відповідальність за управління ризиками несуть (і так має залишатися й надалі) приватні фінансові інституції та інвестори, – заявили троє лідерів. – Це має бути підтримано сильними національними регуляторними структурами. Регуляторні органи різних країн мають ефективно співпрацювати вздовж кордонів щодо обміну інформацією та управління кризами та їх негативними наслідками».

Водночас вони закликали міністрів фінансів держав – членів ЄС вивчити необхідність регуляторних чи інших дій і подати свої висновки на саміті ЄС у березні 2008 р.

Г. Браун висловив бажання запровадити систему раннього оповіщення для попередження ймовірних фінансових криз та кращої підготовки до них. Він запропонував зайнятися розв'язанням цієї проблеми Форуму фінансової стабільності Банку міжнародних розрахунків.

На думку Г. Брауна, досягнуто консенсусу у розумінні того, що більша прозорість державних фондів і поінформованість про об'єкти інвестування є важливішими за надмірне регулювання і жорсткий контроль.

Академічне видання стане основою для розробки Цивільного кодексу ЄС

Academic handbook could form basis for EU civil code (Euobserver.com, 22.10.2007)

За значного фінансування Європейської Комісії, науковці завершують підготовку юридичного довідника, що містить стрижневі принципи приватного права держав – членів ЄС.

На думку офіційних осіб ЄС, каталог, який буде презентовано Комісії у грудні, може у майбутньому стати основою для цілком повномасштабного Європейського цивільного кодексу.

Понад 150 юристів-дослідників з усієї Європи складають концепцію так званого «Проекту спільних правових рамок», який

міститиме правові статті стосовно обміну товарами та послугами – наприклад щодо лізингу, шкоди, права припинення договірних відносин та незаконного збагачення.

Автори статей прагнуть визначити, що є спільним стрижнем Європейського приватного права (переважно договірного права), основну частину якого зараз складають національні системи приватного права 27 держав – членів ЄС.

Приватне право глибоко сягає корінням у національні правові традиції, які часто налічують сотні років, такі як загальне право Великої Британії чи цивільний кодекс Франції, введений Наполеоном. Тому будь-яке можливе втручання ЄС у сферу приватного права є дуже делікатним питанням.

Один з провідних дослідників проекту, професор університету м. Оснабрюк Крістіан фон Бар повідомив, що завдяки «„спільним правовим рамкам“ ми отримаємо спільну основу приватного права зі спільними правовими термінами».

«Зараз такі слова, як «намір» або «школа» можуть мати надзвичайно різне тлумачення у різних правових системах держав – членів ЄС. Нарешті, зі «спільними правовими рамками» ми отримаємо звід модельних норм, який охоплюватиме спільний стрижень наших систем приватного права», – додав професор.

У першому виданні з паперовою обкладинкою документ матиме 300 – 350 сторінок, однак друга, повна версія, яку буде завершено до 2009 р., міститиме не менш, як 3 тис. сторінок і складатиметься не лише з правових статей, а й коментарів та розширених посилань.

К. Бар наголосив, що нині проект правових рамок залишається суто академічною справою і не має ані юридичного, ані політичного статусу в ЄС.

Він заявив: «Як вчені, ми вдосконалюємо методику, проте прийняття спільних правових рамок як інструмента ЄС цілком залежить від політичного рішення Європейської Комісії, Ради [ЄС] та Європейського Парламенту».

Комісія, яка погодилася фінансувати проект на 4,3 млн. євро через свій дослідницький бюджет, приділяє виданню надзвичайну увагу. Вона розглядає спільні правові рамки лише як «набір інструментів» для модернізації існуючого і підготовки нового

приватного права ЄС у споживчій і бізнесовій сферах, для яких вона «ретельно відбиратиме» необхідні «частини проекту».

Як зазначив один із функціонерів ЄС у звіті у липні цього року, заплановані дії не є широкомасштабною гармонізацією приватного права чи Європейським цивільним кодексом.

Підхід Комісії до проекту відображає глибоку стурбованість держав-членів навіть найменшою спробою Брюсселю гармонізувати їхні системи приватного права, або, що навіть гірше, створити Цивільний кодекс ЄС.

Однак, Європейський Парламент має менше заперечень щодо подібності запланованих «спільних правових рамок», проекти статей яких вже можна знайти в оперативному режимі, до Європейського цивільного кодексу.

У прийнятій у березні 2006 р. парламентській резолюції зазначається: «Навіть незважаючи на заперечення Комісії, що це є її метою, зрозуміло, що багато дослідників та зацікавлених сторін, які працюють над проектом, вірять, що кінцевим довгостроковим результатом буде Європейський кодекс обов'язків чи навіть повномасштабний Європейський цивільний кодекс».

«У будь-якому разі проект є незрівнянно найважливішою ініціативою у сфері цивільного права», – підкреслюється у резолюції.

Член Європарламенту від християнських демократів Німеччини Клаус-Гайнер Легне заявив: «Проект спільних правових рамок дійсно веде до Європейського цивільного кодексу. Однак, оскільки це суто наукова частина роботи, вирішення питання щодо її продовження у подальшому залежить від компетентних політичних органів».

Член Європарламенту від ліберальної партії Великої Британії Діана Уолліс зазначила: «Зараз це є справою науковців. Чи може це колись стати основою Цивільного кодексу? Я не можу цього передбачити. Можливо – через багато років. Нинішній політичний клімат не готовий до цього, хоча колись це все-таки станеться».

«У моїй власній країні слово «кодекс» звучить дуже позакордонному», – зазначила Д. Уолліс, яка дещо раніше з цього приводу зробила ремарку: «[При слові кодекс] Ми моментально уявляємо собі Наполеона, що наближається до білих скель Дувру!».

Вона додала, що теперішні договори ЄС, як і новий Договір реформування, не забезпечують «правової основи» Європейського цивільного кодексу.

Навіть якщо у майбутньому Цивільний кодекс ЄС буде прийнято, він базуватиметься на проекті спільних правових рамок. Він гармонізував би договірне право держав-членів, а також інші правові аспекти, що прямо не підпадають під договірне право, зокрема такі, як деліктне право.

Однак, не очікується включення [до Цивільного кодексу ЄС] найчутливіших частин національних систем цивільного права – сімейного та спадкового права.

Європейський цивільний кодекс міг би замінити національні цивільні кодекси або, що є більш вірогідним, співіснувати з національними системами як «альтернативна» схема.

Споживачі та бізнесмени могли б у цьому разі, діючи в іншій державі – члені ЄС, обирати механізми захисту цивільного права ЄС, щоб уникнути бюрократизму та правової невизначеності іноземних договірних норм.

«Це могло б набути форми європейської «синьої кнопки» для Інтернет-покупок, – заявив К.-Г. Легне. – Споживач, купуючи товар чи послугу в Інтернеті, міг би обрати можливість захисту через механізм договірних норм ЄС, натискаючи на «синю кнопку» поряд з кнопками національного договірного права».

Європейська Комісія прийняла документ щодо Євроюсту

Brussels set to strengthen EU crime body (Euobserver.com, 24.10.2007)

Брюссель підтвердив, що наступного року «покладе на стіл» законодавчий акт, який надасть більше повноважень Євроюсту (судовому органу ЄС) у боротьбі проти транскордонної організованої злочинності.

23 жовтня Європейська Комісія ухвалила документ, що розглядається як перший крок тривалого законодавчого процесу.

Після прийняття рішення виконавчим органом Комісар ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки Франко Фраттіні заявив: «Удосконалення потрібні з метою надання Євроюсту більших повноважень, необхідних для виконання його завдань та

забезпечення ефективнішої боротьби з організованою злочинністю і тероризмом».

Конкретну законодавчу пропозицію буде висунуто у 2008 р.

Згідно з документом Комісії Брюссель запропонує посилення і гармонізацію повноважень представників держав-членів у Євроюсті – повноважень, які зараз дуже різняться.

Усі національні представники повинні мати однаковий мінімальний обсяг повноважень та щонайменше трирічний поновлюваний мандат, а також автоматичний доступ до національних баз даних щодо справ, пов'язаних з тероризмом, кримінальних злочинів, ДНК, національних в'язниць.

«Я впевнений, що вирівнювання цих повноважень є необхідним для гарантування послідовності та певності у тому, що Євроюст зможе працювати дійсно ефективно», – наголосив Ф. Фраттіні.

Зараз у Гаазі засновано мережу з національних прокурорів, суддів та офіцерів поліції для допомоги державам – членам ЄС, які стикаються з серйозними транскордонними злочинами, зокрема злочинами проти власності, відмиванням грошей, торгівлею наркотиками, шахрайством, торгівлею людьми.

Однак діяльність згаданих вище посадових осіб значною мірою залежить від доброї волі лідерів держав – членів ЄС щодо співпраці, а також від переліку обов'язків, покладених ними на представників у Євроюсті.

«Боротьба проти транснаціональної організованої злочинності та тероризму не може вестися державами-членами самотужки», – заявив Ф. Фраттіні, відстоюючи свої позиції.

Чисельність зареєстрованих транскордонних інцидентів значно зросла з часу створення правової структури п'ять років тому. У 2006 р. було зареєстровано 771 справу, 2007 р. Євроюст очікує до 1000 кримінальних справ, що на 29 % більше, ніж у попередньому році.

Євроюст розглядається як наріжний камінь для єдиної Європейської прокурорської служби, яка б мала право ініціювати та розглядати серйозні транскордонні злочини.

Комісар Ф. Фраттіні зазначив, що «зарано обговорювати подальший розвиток» подій. «На даний момент я б радше

сконцентрувався на коротко- та середньострокових можливостях зміцнення Євроюсту», – додав він.

З іншого боку, Брюссель продемонстрував, що відповідно до нового Договору ЄС ця ідея могла б стати складовою «довготермінової перспективи».

Документ Комісії пропонує «зміцнити повноваження національних представників» і водночас посилити повноваження колегії Євроюсту в цілому. Зокрема, у ньому перераховано початкові стадії кримінального процесу в державах – членах ЄС: заснування спільних слідчих груп та участь у них; спеціальні слідчі заходи.

Так само, колегія Євроюсту повинна мати можливість вирішувати питання щодо конфліктів юрисдикцій та конфліктів, пов'язаних із сферою застосування; ініціювати у будь-якій державі – члені ЄС будь-яке розслідування, судове переслідування на її території; європейське розслідування, зокрема стосовно злочинів проти фінансових інтересів Союзу.

Вірогідно, ця ідея не одержить підтримку у деяких столицях ЄС.

Європейська Комісія прийняла новий пакет пропозицій, спрямованих на підвищення спроможності ЄС щодо захисту громадян від загрози тероризму

Fight Against Terrorism: stepping up Europe's capability to protect citizens against the threat of terrorism (Europa.eu.int, 06.11.2007)

6 листопада Комісія прийняла новий пакет пропозицій, що має на меті підвищити спроможність ЄС у боротьбі з тероризмом. Пакет складається з ряду пропозицій стосовно кримінальної відповідальності за підготовку та рекрутування терористів, публічне підбурювання до скоєння терористичних злочинів, а також стосовно запобігання застосуванню терористами вибухівки та використання інформації про авіапасажирів у правоохоронній діяльності. Він також містить звіт щодо імплементації одного з ключових правових інструментів з антитерористичного арсеналу ЄС.

Оголошуючи сьогодні про ухвалення нових заходів, заступник Голови Європейської Комісії Франко Фраттіні заявив, що «тероризм лишається загрозою політичним підвалинам Європейського Союзу, життю та добробуту наших громадян». Територія Союзу стала об'єктом жорстоких терористичних атак у Мадриді (березень 2004 р.) та Лондоні (липень 2005 р.). Нещодавно було зірвано плани терористичних атак в Австрії, Данії, Франції, Німеччині та Великій Британії. Він додав, що «жоден з наших співгромадян не убезпечений від цієї загрози, і тероризм може уразити як громадян у Європі, так і за кордоном. Терористи можуть атакувати у будь-який час, у будь-якому місці та будь-якими засобами, щоб завдати найуразливішого удару». Ф. Фраттіні також закликав бути пильними, реально оцінювати загрози, вживаючи водночас адекватних заходів щодо їх відвернення як на європейському, так і на національному рівнях. «Нашою метою залишається збереження належного балансу між основоположним правом на безпеку громадян, правом на життя та іншими основоположними правами осіб, включаючи право на приватне життя та процесуальні права», – додав він.

Комісія запропонувала внести поправки до рамкового рішення щодо боротьби з тероризмом та запровадити кримінальну відповідальність за публічне підбурювання до терористичних злочинів, наймання та навчання терористів, в тому числі з використанням Інтернету. Пропозиції мають на меті забезпечити правові системи ЄС адекватними інструментами для притягнення до кримінальної відповідальності злочинців, які вдаються до пропаганди насильництва, поширюючи інформацію про терористичну тактику та методи вироблення та застосування бомб чи інших вибухових пристроїв, а також осіб, які провокують інших на здійснення терористичних актів. Нове законодавство полегшить співробітництво правоохоронних органів з постачальниками Інтернет-послуг, уможливлюючи протидію злочинцям, їх ідентифікацію та гарантуючи водночас, щоб приватні дані про будь-яку особу та основоположні права були надійно захищеними.

Такі атаки, як бомбові удари у Мадриді, були здійснені з використанням вибухових речовин, які можна придбати у торговельній мережі. Отже, більших зусиль слід докладати, щоб запобігти використанню терористами таких вибухових речовин, хімічних прекурсорів та детонаторів. За ініціативою Комісії група

експертів, включаючи всіх зацікавлених представників громадянського суспільства, дослідила проблему і запропонувала перелік з 47 акцій, який зараз направлено на схвалення Комісії як план дій для вирішення різних аспектів проблеми. План дій передбачає: підвищення безпеки, пов'язаної з вибуховими матеріалами, зокрема шляхом заснування систем оперативного оповіщення про випадки загублення та крадіжки вибухових речовин, підозрілі об'єкти; утворення мережі європейських експертів із знешкодження бомб; розвиток судових можливостей у Європолі; проведення досліджень у сфері безпеки вибухових речовин та детонаторів; впровадження схем запобігання залученню [до участі у терористичних акціях] персоналу підприємств з виробництва вибухових матеріалів.

Комісія внесла пропозицію щодо надання авіаперевізниками доступу до бази даних про авіапасажирів рейсів до або з країн ЄС (в межах ЄС та поза ними) спеціалізованим національним підрозділам, які оцінюють ризик, забезпечують правопорядок та проводять антитерористичні заходи. При плануванні терористичних атак члени радикальних угруповань здійснюють перельоти для проведення консультацій, отримання інструкцій та підготовки за кордоном. Забезпечення можливості правоохоронних агентств у ЄС задалегідь отримувати інформацію про пасажирів та аналізувати її дозволить виявляти шляхи пересування терористів та запобігати злочинам. Використання цього інструмента може бути ефективним лише за умови повного дотримання основного права на захист даних та надання громадянам усіх належних гарантій.

Було також представлено звіт щодо імплементації цього ключового інструмента з арсеналу антитерористичного законодавства ЄС. Цей звіт містить інформацію стосовно ситуації у державах-членах, які приєдналися до Союзу в 2004 та 2007 рр. Незважаючи на прогрес порівняно з першим звітом, брак правильного тлумачення норм ЄС дещо розчаровує.

Пакет доповнено повідомленням, у якому визначається сфера діяльності ЄС у цій галузі та містяться пропозиції, представлені у рамках Антитерористичної стратегії ЄС. Тероризм є довгостроковою, різноплановою та комплексною загрозою, яка вимагає відповідних дій ЄС у всіх аспектах: відвернення, захист, судове переслідування, реагування у разі здійснення атаки. Вагомою складовою діяльності ЄС є надання державам-членам адекватних

інструментів розв'язання транскордонних проблем та підтримки спільних інтересів у межах ЄС. Такі дії мають бути спрямовані на захист громадян ЄС та повагу до їхніх основоположних прав.

Виступ Франко Фраттіні, Комісара ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки «Майбутнє Європейської політики притулку». Слухання з питання майбутнього Спільної європейської системи притулку (Брюссель, 7 листопада 2007 р.)

Franco Frattini, European Commissioner responsible for Justice, Freedom and Security. «The future of European asylum policy». Hearing on the Future of the Common European Asylum System. Brussels, 7 November 2007 (Europa.eu.int, 07.11.2007)

Чотири головні правові інструменти стосовно притулку – Директива щодо умов прийняття, Директива щодо процедур надання притулку, Директива щодо кваліфікації та Дублінський Регламент – вже діють, і першу стадію створення Спільної європейської системи притулку завершено.

Підвалини Спільної європейської системи притулку вже закладено, однак триває робота з досягнення спільного підходу. ЄС зараз потребує рішення щодо подальших кроків, напряму та швидкості нашої діяльності.

Близько 190 тис. осіб шукали притулку на території ЄС у 2006 р. Це найнижчий показник за багато років. Однак показники першої половини 2007 р. свідчать про зростання кількості тих, хто шукає захисту в Європі. Тому більше, ніж будь-коли необхідно працювати для досягнення спільного підходу, який забезпечить рівність захисту та ефективне управління системами притулку.

Гаазька програма запропонувала Комісії подати на розгляд другий пакет інструментів у сфері надання притулку з метою їх прийняття до кінця 2010 р.

До подання будь-яких нових пропозицій я хотів би започаткувати широке обговорення майбутньої Спільної європейської системи притулку. Ви пам'ятаєте комплексну Зелену книгу, яку я запропонував у червні цього року.

<...> Результати її широкого обговорення та оцінювання наявних інструментів становитимуть дорожню карту для роботи Комісії зі створення до 2010 р. Спільної європейської системи притулку.

Основою Спільної європейської системи притулку є заснування спільної процедури надання притулку та єдиного статусу, що діє в межах усього ЄС. Кінцевою метою є створення «рівного поля»: шукачі притулку повинні мати доступ до захисту на однакових умовах у всіх державах – членах ЄС.

Метою першого етапу було зближення правових систем держав-членів на основі спільних мінімальних стандартів. Метою другого етапу є досягнення вищого стандарту і більшої рівності захисту в рамках ЄС та вищого ступеню солідарності між державами – членами ЄС.

Водночас необхідно також забезпечити національні адміністрації з питань надання притулку адекватними інструментами, потрібними для дієвого управління потоками шукачів притулку та ефективного запобігання обману та зловживанням, для захисту, таким чином, цілісності системи притулку і довіри до неї.

Зелена книга визначила чотири головні сфери майбутньої діяльності:

- законодавчі інструменти;
- заходи з імплементації та практичне співробітництво;
- солідарність та розподіл навантаження;
- зовнішній вимір проблеми притулку.

Комісія отримала 82 зауваження до Зеленої книги від багатьох неурядових організацій, урядів та парламентів держав-членів, регіональних і місцевих органів влади, міжнародних організацій, академічних інститутів, організацій юристів, політичних партій і навіть від окремих громадян.

<...> Ці зауваження є неоцінним матеріалом, який я інтенсивно використовуватиму при підготовці інструментів другої фази.

Ми поки що не готові глибоко аналізувати всі отримані зауваження, однак з попередньо відібраних ми можемо відокремити сім основних напрямів, визначених у результаті консультацій.

Перший – скоріше еволюційний, ніж революційний підхід. У більшості зауважень підтверджується цінність елементів наявних інструментів і пропонується зосередитися на елементах, що працюють менш ефективно, а також висловлюються пропозиції щодо заповнення існуючих прогалів замість повного перегляду

системи. Цей підхід має ґрунтуватися на постійному моніторингу імплементації діючих інструментів.

Другий напрям – підтвердження необхідності спільної процедури, подальшої гармонізації умов прийняття та єдиного статусу. Наголошувалося, що спільна процедура має включати справедливі процедурні гарантії для заявників та містити простіші, чіткіші та обов'язкові правила, які гарантуватимуть рівність захисту. Було також висловлено побажання вилучити деякі необов'язкові положення Директиви стосовно умов прийняття, які спричинили виникнення істотних розбіжностей щодо користування шукачами притулку своїми правами в різних державах – членах ЄС, а також чіткіше визначити умови затримання шукачів притулку. Зрештою, ці заходи мають удосконалити систему притулку на користь самих шукачів притулку та національних органів, які ними опікуються.

Третій – законодавство. Акцент треба також зробити на імплементації та покращенні практичного співробітництва. Ключовим елементом у напрямі спільних підходів до проблем притулку є, приміром, спільні навчальні модулі, обмін позитивним досвідом та інформацією з державою походження. Ми можемо мати спільні норми, але якщо вони по-різному імплементуються державами-членами, ми не наблизимося до наших цілей <...>.

Для розвитку практичної співпраці було розроблено заходи щодо створення Європейської служби підтримки з питань притулку, яка могла б сприяти державам-членам у кращій імплементації політики у цій сфері шляхом організації спеціальної підготовки всіх залучених до процедур надання притулку сторін, спрощення обмінів, централізації зобов'язань держав-членів щодо переселення, а також адміністрування майбутнього спільного порталу з Інформації країни походження.

Четвертий – ретельніше врахування особливих потреб найменш захищених осіб. Діти, жінки, жертви тортур не можуть лишатися наодинці [зі своїми проблемами] і потребують виняткової уваги. Чинне законодавство вже забезпечує у багатьох випадках цим групам [населення] особливе ставлення. Але ми повинні рухатися далі і визначити сфери, в яких ми ще можемо покращити піклування, підтримку і захист для найменш захищених осіб на всіх стадіях процедури надання/отримання притулку.

П'ятий напрям – чіткіше визначення обов'язків та використання механізмів розподілу навантаження. Більшість авторів зауважень визнають, що Дублінська система ефективно функціонує як система визначення відповідальності. Однак останні оцінки свідчать, що деякі з її критеріїв та механізмів потребують більшої злагодженості для підвищення їх ефективності та законності, наприклад, у справах, що стосуються неповнолітніх без супроводу дорослих та сімей.

Можливі шляхи розподілу навантаження. У цьому питанні зацікавлені сторони одностайно вважають, що необхідно підтримати держави-члени, можливості яких стосовно прийняття не відповідають числу шукачів притулку та біженців на їх території. Пропонуються різні форми такої підтримки, що потребуватиме вивчення. Згадаю лише три з них: передача шукачів притулку чи біженців з однієї держави – члена ЄС до іншої, фінансова підтримка та допомога з боку груп експертів з питань притулку.

Шостий – сприяння переселенню як важливий для ЄС засіб виразно продемонструвати солідарність з третіми країнами. У більшості зауважень підкреслювалися позитивні наслідки (міжнародного) переселення для держав – членів ЄС, для третіх країн та для самих біженців. Вже протягом певного часу здійснюються зусилля щодо досягнення спільного європейського підходу до проблеми (міжнародного) переселення. Ці зусилля мають бути прискорені і спрямовані на запровадження спільної Європейської програми переселення на основі добровільної участі держав – членів ЄС. Хотів би наголосити, що зусилля стосовно переселення з боку держав-членів фінансово підтримуються ресурсами нового Європейського фонду з питань біженців.

Сьомий напрям – зв'язок «притулок – міграція». Особливо гострою проблемою в Європейському Союзі залишаються виклики, пов'язані з рятуванням та затриманням на морі. Багато хто з авторів зауважень наголосив на необхідності уникнення того, щоб результатом наших заходів з прикордонного контролю та легальної боротьби проти незаконної міграції стало створення перешкод для шукачів притулку в отриманні захисту в ЄС. У зв'язку із цим всередині ЄС здійснюється робота стосовно запровадження практичних настанов для операцій на морі за координації Прикордонного агентства (FRONTEX). Ми дуже сподіваємося на

повноцінну та активну участь у цих зусиллях Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (UNHCR).

Безумовно, сімома напрямками не вичерпуються питання, які порушили автори зауважень. Запропоновано багато інших ідей, заходів, видів діяльності та ініціатив.

<...> Гаазька програма репрезентувала амбітний план дій щодо політики притулку, згідно з яким 2010 р. є кінцевим терміном реалізації другої фази Спільної європейської системи притулку. Якщо цього терміну буде дотримано, Комісія якнайшвидше має почати вносити пропозиції.

2008 р. стане визначальним роком, протягом якого буде висунуто багато ініціатив Комісії у сфері надання притулку. Маю намір представити до липня наступного року план здійснення політики притулку. Цей план буде засновано на результатах публічних консультацій та на оцінюванні існуючих інструментів. Політичний план визначить дорожню карту на період, що залишився для реалізації Гаазької програми (2008 – 2010 рр.), і надасть перелік дій та законодавчих ініціатив, які я маю намір обрати.

Зміни до Регламенту щодо Eurodac будуть запропоновані протягом першого кварталу 2008 р. Влітку 2008 р. я представлю пропозиції щодо внесення змін до Дублінського Регламенту та Директиви щодо умов прийняття. Комісія вже опублікувала оцінки цих інструментів, що забезпечує належну базу для початку роботи.

Самого лише доповнення чинних правових інструментів буде замало. Я визначу також, чи необхідні нові правові інструменти. Звичайно, я продовжуватиму активно підтримувати всі форми практичної співпраці, спрямовані на створення служби підтримки з питань притулку та груп експертів з питань притулку, щодо яких держави – члени ЄС нещодавно продемонстрували свою солідарність. Використовуватиметься новий Європейський фонд з питань біженців, що призведе, зокрема, до таких важливих змін, як особлива підтримка (міжнародного) переселення. Буде продовжено роботу із забезпечення того, щоб морські операції не перешкоджали доступу до ЄС тих, хто потребує захисту. <...>

Рішення Європейського Парламенту щодо позиції Франко Фраттіні, Комісара ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки у питанні депортації ромів з Італії

Frattini under fire for defending Italy's handling of Roma (Euractiv.com, 16.11.2007)

Європейський Парламент закликав Комісію прояснити, як слід застосовувати норми щодо вільного пересування громадян, критикуючи останні заяви Комісара ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки Франко Фраттіні, в яких він виправдав рішення Італії щодо депортації ромів, як кроку до подолання злочинності.

Незважаючи на заперечення з боку домінуючої у Парламенті правоцентристської групи ЄНП-ЄД 15 листопада ЄП проголосував за резолюцію, що критикує «нещодавні заяви в італійській пресі Франко Фраттіні, заступника Голови Комісії, у зв'язку із серйозними інцидентами у Римі».

Голосування відбулося після підтримки Ф. Фраттіні рішення італійського уряду, прийнятого після затримання румуна циганського походження за підозрою у вбивстві італійки, за яким дозволяється депортація мігрантів з інших країн ЄС, якщо вони становлять загрозу громадській безпеці.

«Потрібно зробити дуже просту річ, – прокоментував Ф. Фраттіні. – Піти до табору кочівників, наприклад, у Римі і спитати їх: «Чи можете ви сказати, де ви живете?». Якщо вони не знають, візьміть і відправте їх додому, в Румунію. Ось так працює європейська директива», – заявив він. Ф. Фраттіні також закликав Італію знести табори, щоб запобігти поверненню ромів.

Члени Європейського Парламенту визнали його коментарі такими, «що суперечать духу і букві Директиви 2004/38/ЄС» щодо права громадян ЄС та їх сімей на вільне пересування та проживання на території ЄС. Вони закликали Комісара поважати цю Директиву в повному обсязі.

Румунські організації ромів заявили, що заява Комісара як особи, уповноваженої боротися за громадянські свободи європейських громадян, була «ідіотською» і «просто неприйнятною». «Якщо Комісар не може добре працювати, хай іде з посади або мовчить», – зауважив виконавчий директор Європейської громадської організації ромів Валеріу Ніколае.

Ф. Фраттіні відстоював свої заяви, наполягаючи на тому, що Італія діяла в рамках директиви, яка «також містить положення, що

дозволяють державам-членам захищати громадський порядок і громадську безпеку». Він наголосив, що виступає проти будь-якої форми дискримінації чи нетерпимого ставлення до громадян ЄС, проте підтримує «держави-члени, які законно захищають своїх громадян».

Правоцентрист Джозеф Даул підтримав Комісара, зазначивши, що «рішуче засуджує особисті напади проти» нього та «нетактовне викривлення» його слів. Проте члени Європарламенту від лібералів і «зелених» звинуватили Ф. Фраттіні в «огульних узагальненнях щодо певних національностей або етнічних груп, а також у внесенні «плутанини й невизначеності» у дебати щодо вільного пересування в Італії.

Остаточна версія резолюції «відкидає принцип колективної відповідальності та рішуче підтверджує необхідність боротися з будь-якими формами расизму і ксенофобії та з усіма проявами дискримінації й таврування за ознакою національності та етнічного походження». Вона також закликає Комісію «діяти невідкладно, готуючи всеохоплюючу стратегію соціальної адаптації ромів».

Ухвалення цієї резолюції відбулося паралельно з голосуванням, у якому члени Європарламенту повністю підтримали плани Комісії розширити Шенгенську безпаспортну зону за рахунок східних держав – членів ЄС, що приєдналися до блоку у 2004 р.

Член Європарламенту від чеських лівих Мілослав Рансдорф критикував «подвійні стандарти» у справі розширення Шенгенської зони, зазначивши, що хоча включення Австрії, Фінляндії та Швеції в 1995 р. було простою формальністю, останні включені до неї держави стали об'єктами «заплутаних контролю та оцінок».

Європейська Комісія не задоволена затримкою у перенесенні європейських норм щодо процедур надання притулку

The Commission regrets delay in transposition of European rules on procedures for granting asylum (Europa.eu.int, 03.12.2007)

1 грудня 2007 р. завершився термін перенесення положень Директиви щодо процедур надання притулку (Директива Ради 2005/85/ЄС від 1 грудня 2005 року стосовно мінімальних стандартів процедур у державах-членах для надання та позбавлення статусу

біженця). Досі лише шість держав – членів ЄС (Болгарія, Німеччина, Люксембург, Австрія, Румунія та Велика Британія) повідомили про національні заходи, інформуючи, що повною мірою перенесли положення Директиви. Чотири держави – члени ЄС (Бельгія, Естонія, Франція та Литва) повідомили про часткове перенесення.

Ця Директива була останньою із серії законодавчих інструментів, прийнятих на першій стадії гармонізації законодавства і політик держав – членів ЄС щодо притулку.

Заступник Голови Європейської Комісії, Комісар ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки Франко Фраттіні зазначив: «Затримка з імплементацією Директиви – це тривожний сигнал. Обов'язкові положення Директиви привнесли до *acquis* ЄС щодо притулку цілий ряд процедурних гарантій і прав, що є найважливішим для справжніх біженців, які шукають притулку у державах – членах ЄС. Зараз ці гарантії мають бути визнані, імплементовані та, за необхідності, примусово запроваджені судами в рамках національних систем притулку. Це вже має стати повсякденною практикою для працюючих у сфері притулку в державах – членах ЄС. Після затримок із перенесенням положень Директиви щодо умов прийняття та Директиви щодо кваліфікації ця затримка є справжнім розчаруванням, зокрема тому, що це відбувається за наявності твердої політичної волі завершити другу фазу створення Спільної європейської системи притулку».

Разом із висновками Європейської Ради в м. Тампере зазначена Директива встановлює спільні мінімальні стандарти для процедур, пов'язаних з притулком у державах – членах ЄС. Введенням у дію цієї Директиви Європейський Союз здійснює безпрецедентну спробу створити справді спільний європейський закон щодо процедур, пов'язаних з притулком, спрямований на забезпечення доступу до захисту для біженців на рівних умовах у межах усього ЄС. Враховуючи різні національні норми, що регулюють процедури, пов'язані із притулком у державах – членах ЄС, це видається завданням, що кидає виклик.

Хоча Директива залишає достатньо простору для збереження державами – членами ЄС національних особливостей і прискорення перевірки необґрунтованих заяв на отримання притулку, вона містить важливі гарантії для осіб, які шукають притулку. Це включає (але не обмежується перерахованим) можливість особистої

співбесіди, отримання вичерпної інформації про процедуру на початку процесу та вмотивованого рішення щодо вимоги стосовно притулку, а також зобов'язання держав – членів ЄС забезпечувати спеціальні потреби дітей без супроводу дорослих.

Директива передбачає, що всі рішення щодо притулку у відповідних системах 26 держав – членів ЄС, які є її учасниками, мають бути предметом судової перевірки. Вона також сприяє здатності компетентних органів держав – членів ЄС швидко приймати рішення щодо заяв осіб, які легально шукають захисту в ЄС як біженці.

Належна імплементація обов'язкових положень Директиви є нагальною передумовою для руху до спільної процедури надання притулку, як зазначено у висновках засідання Європейської Ради у м. Тампере та продубльовано в Гаазькій програмі. Отже, Комісія здійснить необхідні процедурні кроки відповідно до повноважень, зазначених у статті 226 Договору про заснування Європейського Співтовариства, стосовно тих держав – членів ЄС, які ще не повідомили про завершення своїх імплементаційних заходів.

Пропозиція ЄС щодо «синьої картки» не отримала підтримки

EU work permit «blue card» faces opposition (Euobserver.com, 07.12.2007)

План Європейського Союзу щодо залучення працівників з держав, які не є членами ЄС, зіткнувся з труднощами через запитання деяких держав – членів ЄС стосовно ролі бюрократії Брюсселю у цій сфері.

6 листопада міністрам внутрішніх справ та зайнятості з 27 держав – членів ЄС не вдалося надати повної підтримки пакету ініціатив, пов'язаних зі спробою вирішення однієї з головних дилем Європи: як задовольнити економічні потреби цих країн за рахунок працівників з держав, які не є членами ЄС, незважаючи на прагнення полегшити опір нелегальній міграції.

Найбільше протиріч виникло навколо питання надання дозволу на роботу в ЄС – «синьої картки», що дозволяє не-європейцям працювати у будь-якій з 27 країн ЄС.

«Ми маємо 3,5 млн безробітних. Це означає, що компанії можуть знайти працівників в межах Німеччини», – заявив міністр з

питань зайнятості ФРН Олаф Шольц, додавши, що європейська ініціатива щодо суто національної справи була непотрібною.

Берлін побоюється, що «синя картка» може стати першим кроком до встановлення Брюсселем певної кількості економічних іммігрантів, які матимуть можливість в'їзду на територію окремої держави – члена ЄС.

Комісар ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки Франко Фраттіні відкинув ці занепокоєння, заявивши, що «не в Брюсселі повинні вирішувати, скільки інженерів потрібно Австрії чи Німеччині».

Згідно з його пропозицією будь-який індійський інженер матиме можливість в'їзду до будь-якої держави – члена ЄС після надання чинного договору щодо роботи або зобов'язуючої пропозиції роботи.

Спершу дозвіл на роботу обмежуватиметься максимум двома роками перебування з подальшою можливістю переїзду до іншої держави ЄС за наявності чинного договору щодо роботи.

«Я переконаний, що загальні норми для регулювання питань в'їзду людей в ЄС є необхідними», – зазначив Ф. Фраттіні, підкресливши, що будь-яка держава – член ЄС самостійно вирішуватиме, чи брати участь у режимі «синьої картки».

Виконавчий орган ЄС упевнений, що робоча сила ЄС скорочується через старіння населення, хоча конкуренція у залученні висококваліфікованих працівників зростає у дедалі більш глобалізованій економіці.

У Європі висококваліфіковані працівники-неєвропейці становлять лише 1,7 % зайнятого населення, в той час як в Австралії вони становлять 10 %, у Канаді – понад 7 % та у США – понад 3 %.

З іншого боку, за деякими оцінками, у 27 країнах блоку нелегально перебувають до 8 млн осіб, хоча 87 % тих, хто в'їхав до старого континенту, є малоосвіченими та не відповідають потребам ринку робочої сили Союзу.

Однак, незважаючи на ці аргументи, міністр з питань зайнятості Чехії Петр Нецас назвав ідею «синьої картки» «помилковою».

Він навів факт, що люди з країн Центральної та Східної Європи, що приєдналися до ЄС у 2004 р., досі стикаються з обмеженнями щодо праці у п'яти країнах, а саме в Австрії, Бельгії, Данії, Франції та Німеччині.

Науково-практичне видання

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 8

*За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О.Л. (керівник), Зайчук О.В., Ворошилова І.В., Мовчан Ю.В.,
Санченко А.Є., Хмельницький М.С.

Відповідальний за випуск

Білоусов Л.В.

Редактор

Кравчук М.Т.

Підписано до друку 28.12.2007.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 5,75. Обл.-вид. арк. 4,54.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.